УСТАНОВА АДУКАЦЫІ
ПАЛЕСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ УНІВЕРСІТЭТ

І.Э. ЯЛЕНСКАЯ, В.Л. ЛАЗІЦКІ

Гісторыя беларускай дзяржаўнасці: кантрольна-дыягнастычныя матэрыялы

Для студэнтаў усіх спецыяльнасцей і форм адукацыі

Тлумачальная запіска
Кантрольна-дыягнастычныя матэрыялы
Спіс рэкамендаванай літаратуры

Пінск
ПалесДУ
2022

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Гісторыя беларускай дзяржаўнасці» ажыццяўляецца ў складзе цыкла сацыяльна-гуманітарных дысцыплін студэнтамі першых курсаў усіх спецыяльнасцяў вышэйшай адукацыі (акрамя профільных спецыяльнасцяў) і арыентавана на фарміраванне ўстойлівых уяўленняў аб гістарычным мінулым і кірунках далейшага развіцця беларускай дзяржавы. У сваей міждысцыплінарнасці змест курса абапіраецца на канцэптуальныя веды аб гісторыі развіцця дзяржаўных інстытутаў, неад'емных атрыбутах беларускай дзяржаўнасці. У ім знайшоў адлюстраванне сістэмны падыход да навуковага разумення гісторыі фарміравання і развіцця розных этапаў беларускай дзяржавы, яе эвалюцыю з улікам унутраных фактараў і глабальных працэсаў сучаснасці.

У сваей мэтавай накіраванасці засваенне вучэбнай дысцыпліны «Гісторыя беларускай дзяржаўнасці» прадугледжвае фарміраванне ў будучых спецыялістаў-выпускнікоў устаноў вышэйшай адукацыі шэрагу універсальных кампетэнцый:

– валодаць здольнасцю аналізаваць працэсы дзяржаўнага будаўніцтва ў розныя гістарычныя перыяды, выяўляць фактары і механізмы гістарычных змяненняў, вызначаць сацыяльна-палітычнае значэнне гістарычных падзей (асоб, артэфактаў і сімвалаў) для сучаснай беларускай дзяржаўнасці, у дасканаласці выкарыстоўваць выяўленыя заканамернасці ў працэсе фарміравання грамадзянскай ідэнтычнасці;

– валодаць якасцямі патрыятызму і грамадзянскасці;

– быць здольным фарміраваць свой ўласны пункт гледжання на які вывучаецца працэс (з'ява);

– валодаць сістэмным і параўнальным аналізам;

– валодаць міждысцыплінарным падыходам пры вырашэнні праблем.

Паспяховае засваенне вучэбнай дысцыпліны прадугледжвае сістэмна арганізуемую вучэбна-пазнавальную дзейнасць, у тым ліку і самастойна ажыццяўляемую. Пры гэтым надзвычай важнай умовай у працэсе арганізацыі і ажыццяўлення працэсу навучання ўяўляецца не толькі нацэленасць на прагназуемы паспяховы вынік, але і забеспячэнне карысным і эфектыўным інструментарыем педагагічнай дыягностыкі і кантролю. Нараўне з навучальным дапаможнікам, хрэстаматыяй і картаграфічным матэрыялам атласа ў арганізацыі этапнага і выніковага кантролю дзейсную дапамогу студэнтам і выкладчыкам акажуць

прапанаваныя комплексы тэставых заданняў кантрольна-дыягнастычнага характару. У сваей структуры яны аб'ядноўваюць тэматычныя тэсты да вывучаных раздзелаў навучальнага дапаможніка, а таксама тэставыя матэрыялы абагульняючага характару, адаптаваныя ў сваім змесце да палажэнняў вучэбнай праграмы па дысцыпліне «Гісторыя беларускай дзяржаўнасці». Пры складанні рознаўзроўневых заданняў аўтарамі ўлічаны навуковыя патрабаванні тэсталогіі, а таксама і шматкампанентны склад навучальных ведаў.

Важным аспектам у арганізацыі навучання студэнтаў (у тым ліку і пры ажыццяўленні самастойнай вучэбна-пазнавальнай дзейнасці) уяўляецца не толькі сам педагагічны кантроль, але і дэталевая дыягностыка навучальных дасягненняў пры магчымай карэкцыі атрыманых вынікаў (калі ў гэтым есць неабходнасць). Кантроль ажыццяўляецца па засваенню тэарэтычных, факталагічных (у тым ліку храналагічных і картаграфічных) кампанентаў навучальных ведаў, суадносных з ўзроўнямі засваення зместу вучэбнага матэрыяла. Яго значны аб'ем, а таксама сама спецыфіка гістарычных ведаў абумоўліваюць неабходнасць прымянення ў працэсе падрыхтоўкі сістэмнага і змястоўнага падыходу. Відавочна, што без гэтага немагчыма дасягненне добрага выніку. Разам з выкарыстаннем іншых дыдактычных сродкаў навучання зварот да тэставых методык якасна павышае ступень засваення кампанентаў навучальных ведаў і ўзровень падрыхтаванасці, паколькі ў сваім інструментальным патэнцыяле тэст можа выконваць не толькі функцыю кантролю і карэкцыі, але і выступаць у якасці сродка навучання. Выкананне тэставых заданняў і іх апрацоўка даюць магчымасць на кожным этапе арганізуемага навучання і кантролю атрымліваць дадзеныя аб узроўнях засваення студэнтам вучэбнай інфармацыі па тым ці іншым тэматычным кірунку і своечасова ажыццяўляць неабходную карэкцыю. Магчымасць самакантролю і самакарэкцыі, у сваю чаргу, якасна змяняе матывацыю працэсу падрыхтоўкі.

Кожны варыянт тэставых комплексаў ўключае ў сябе 51 заданне. Заданні 1-30 (тэставыя заданні закрытага тыпу) патрабуюць выбару аднаго або некалькіх варыянтаў адказаў з мноства прапанаваных. Кантролю падлягаюць тэарэтычныя, факталагічныя (у тым ліку і храналагічныя) кампаненты навучальных гістарычных ведаў. Пры паспяховым і поўным выкананні дадзенай часткі комплексу заданняў (у тым ліку і адзінкавых заданняў з выбарам некалькіх верных адказаў) студэнт здольны максімальна атрымаць 30 балаў.

Выкананне заданняў B1-B7 (тэставыя заданні адкрытага тыпу) прадугледжвае дакладнае вызначэнне паслядоўнасці прапанаваных элементаў (напрыклад, БВГА). У дадзеным выпадку інструментар тэставых заданняў дазваляе выявіць разуменне навучэнцам логікі гістарычнага працэсу дзяржаваўтварэння, паслядоўнасці падзей, выяўленне прычынна-следчых сувязяў. Поўнае і дакладнае выкананне заданняў гэтай частцы тэставага комплексу дазволіць студэнту атрымаць 21 бал (3x7).

Заданні B8-B14 з'яўляюцца тэставымі заданнямі адкрытага тыпу, а іх выкананне прадугледжвае вызначэнне прычынна-следчых сувязяў і залежнасцяў пры дакладным суаднясенні элементаў двух няроўных мностваў, якія пазначаныя лічбамі і літарамі (напрыклад, 1А2В3Д4Б). Кожнаму элементу аднаго мноства адпавядае адзін элемент іншага прапанаванага мноства (пры гэтым у мностве з пяці элементаў адзін з'яўляецца лішнім, што павялічвае ўзровень складанасці выкананага задання). Максімум балаў, які студэнт здольны атрымаць пры поўным і верным выкананні дадзенай часткі, складзенай з 7 заданняў – 28. Кожнае асобна ўзятае заданне на вызначэнне адпаведнікаў у сваім выніку вылічваецца з колькасці дакладна вызначаных (1+1+1+1+1). Аднак варыянт няпоўнага адказу (а такі не выключаецца) можа быць і іншым (напрыклад, 1+0+1+0).

Як пацвярджае практыка падрыхтоўкі, менавіта пры выкананні заданняў на вызначэнне прычынна-следчых сувязяў і паслядоўнасці прапанаваных элементаў, а таксама напісанне свабодна фармулюемых адказаў студэнты дапускаюць найбольшую колькасць памылак і недакладнасцяў, што можа сведчыць пра недахопы пры засваенні, сістэматызацыі і абагульненні гістарычных ведаў, уменняў і навыкаў.

Заданні B15-B21 уяўляюць сабой таксама тэставыя заданні адкрытага тыпу (у тым ліку і заданні на веданне гістарычнай картаграфіі). Зыходзячы з фармулеўкі выкананага задання афармленне адказаў на іх прадугледжвае напісанне лічбавага абазначэння (напрыклад, пазначанага на гістарычнай карце), даты, а таксама тэрміна, назвы, або словазлучэння. У дадзенай частцы тэставых комплексаў у адпаведнасці з агульнай спецыфікацыяй тэставых заданняў змешчаны заданні для кантролю як факталагічнага (у тым ліку і храналагічнага, гісторыка-геаграфічнага), так і тэарэтычнага кампанентаў навучальных ведаў на ўзроўні разумення іх студэнтамі. Дакладнае выкананне заданняў гэтай часткі тэставага комплексу дазволіць навучэнцу максімальна атрымаць 21 балаў (3x7).

Такім чынам, пры поўным і верным выкананні ўсяго комплексу

тэставых заданняў у варыянце ў сваім максімуме можа скласці 100 балаў. Лічбавае адлюстраванне атрыманага выніку дазволіць адсочваць дынаміку засваення кампанентаў вучэбнага матэрыялу і ажыццяўляць, калі ў гэтым есць неабходнасць, карэкцыю – вяртанне да вывучэння тых ці іншых параграфаў раздзелаў навучальнага дапаможніка да іх поўнага і трывалага засваення. У гэтай сувязі ў рамках паслядоўнай паэтапнай падрыхтоўкі належная ўвага павінна надавацца і тэматычнаму абагульненню, якому прысвечаны варыянты адпаведных комплексаў тэставых заданняў.

Варта адзначыць, што эфектыўная падрыхтоўка студэнтаў па вучэбнай дысцыпліне «Гісторыя беларускай дзяржаўнасці» прадугледжвае менавіта сістэмную вучэбную працу з усімі згаданымі намі сродкамі навучання (вучэбны дапаможнік, хрэстаматыя, гістарычны атлас, тэставыя комплексы). Менавіта ў сістэмнасці крыецца заклад поспеху. Мэтазгодна выкарыстанне дыдактычнага забеспячэння навучальнага дапаможніка – пытанняў, змешчаных пасля параграфаў і раздзелаў тэм.

Аўтары спадзяюцца, што прапануемы дыдактычны матэрыял стане карысным для студэнтаў і выкладчыкаў для арганізацыі і ажыццяўлення ўсіх даступных відаў і форм вучэбна-пазнавальнай дзейнасці.

КАНТРОЛЬНА-ДЫЯГНАСТЫЧНЫЯ МАТЭРЫЯЛЫ

РАЗДЗЕЛ 1
АСНОЎНЫЯ ЭТАПЫ РАЗВІЦЦЯ БЕЛАРУСКАЙ ДЗЯРЖАЎНАСЦІ
ВАРЫЯНТ 1

№	Фармулеўкі заданняў	Варыянт (варыянты) адказу (адказаў)
А 1	Такая палітычная форма арганізацыі грамадства, з дапамогай якой рэгулююцца сумесная дзейнасць і ўзаемаадносіны людзей, існуе адзіная сістэма абароны іх правоў і суверэнітэту, – гэта:	1) горад; 2) грамадства; 3) дзяржава; 4) улада.
А 2	Магчымасць і здольнасць навязаць сваю волю, ўздзейнічаць на дзейнасць і паводзіны іншых людзей, нават насуперак іх супраціву, – гэта:	1) войска; 2) манархія; 3) улада; 4) урад.
А 3	Дата прыгадвання ў «Аповесці мінулых гадоў» легендарнага запрашэння варагаў на Русь прыпадае на:	1) 860 г.; 2) 862 г.; 3) 882 г.; 4) 980 г..
А 4	Полацкі князь, у перыяд княжэння якога княства дасягнула найбольшага росквіту, – гэта:	1) Глеб Усяславіч; 2) Ізяслаў Уладзіміравіч; 3) Рагвалод; 4) Усяслаў Брачыславіч.
А 5	Старажытны беларускі горад, першае прыгадванне якога звязваецца са згадваннем ў гістарычных крыніцах бітвы на Нямізе, – гэта:	1) Берасце; 2) Менск; 3) Полацк; 4) Тураў.
А 6	Аб развіцці дзяржаваўтваральных працэсаў на беларускіх землях у IX–XIII стст. сведчаць (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*):	1) абменна-гандлевыя сувязі насельніцтва ва ўмовах натуральнай гаспадаркі; 2) археалагічныя знаходкі керамікі і вырабаў з бронзы; 3) існаванне ўлады князя, распаўсюджанай на падуладнае насельніцтва; 4) правядзенне незалежнай

		палітыкі полацкіх князеў; 5) прыгадванне славян у гістарычных крыніцах 6) рассяленне насельніцтва па кроўнароднаснай прыкмеце; 7) рассяленне насельніцтва па тэрытарыяльнай прыкмеце.
А 7	Першы гістарычна дакладна вядомы Вялікі князь Літоўскі – гэта:	1) Альгерд; 2) Вітаўт; 3) Міндоўг; 4) Ягайла.
А 8	Адна з асаблівасцей утварэння Вялікага Княства Літоўскага – гэта:	1) абумоўленасць значным абвастрэннем рэлігійнага пытання на беларускіх землях; 2) зацікаўленасць польскай шляхты ў «залатых шляхецкіх вольнасцях»; 3) значны уплыў знешнепалітычнага фактара – ваеннай пагрозы; 4) уплыў палітычнага і эканамічнага крызісу ў Рэчы Паспалітай.
А 9	Дата ўтварэння Рэчы Паспалітай – гэта:	1) 1385 г.; 2) 1468 г.; 3) 1569 г.; 4) 1596 г..
А 10	Галоўнымі прычынамі падзелаў Рэчы Паспалітай з’яўляюцца (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*):	1) ваенныя паразы ў Лівонскай вайне; 2) востры дынастычны крызіс; 3) зацікаўленасць уплывовых еўрапейскіх краін у паслабленні Рэчы Паспалітай; 4) імкненне шляхты да «залатых шляхецкіх вольнасцей»; 5) складванне унутранага палітычнага і эканамічнага крызісу ў дзяржаве.
А 11	Апошні кароль Рэчы Паспалітай, у час праўлення якога беларускія землі былі далучаны да Расійскай імперыі, – гэта:	1) Жыгімонт Аўгуст I; 2) Жыгімонт II Аўгуст; 3) Станіслаў Аўгуст Панятоўскі; 4) Станіслаў Ляшчынскі.
А 12	Дата заключэння міждзяржаўнага пагаднення,	1) 1772 г.; 2) 1793 г.;

	згодня з якім да Расійскай імперыі была далучана Беласточчына, – гэта:	3) 1795 г.; 4) 1807 г..
А 13	У сярэдзіне XIX ст. – пачатку XX ст. канцэпцыя, згодна якой гістарычнасць беларусаў атаясамлівала іх з вялікарускім этнасам, адмаўлялась іх самастойнасць і самабытнасць як этнічнай адзінкі, – гэта:	1) вялікапаланізм; 2) заходнерусізм; 3) сарматызм; 4) шавінізм.
А 14	Адна з галоўных мэт паўстанняў 1830–1831 і 1863–1864 гг. – гэта:	1) адмена прыгоннага права; 2) аднаўленне Рэчы Паспалітай; 3) прынясце канстытуцыі; 4) скасаванне сялянскай абшчыны і ўвядзенне земстваў.
А 15	Гістарычная падзея, якая моцна паўплывала на працэс нацыянальна-дзяржаўнага будаўніцтва на тэрыторыі Беларусі ў 1917–1918 гг., – гэта:	1) абвяшчэнне ССРБ; 2) Першая руская рэвалюцыя; 3) Першая сусветная вайна; 4) узбуўненні тэрыторыі БССР у міжваенны перыяд.
А 16	Дата ўтварэння ЛітБелССР прыпадае на:	1) 9 сакавіка 1918 г.; 2) 1 студзеня 1919 г.; 3) 27 лютага 1919 г.; 4) 31 ліпеня 1920 г..
А 17	Міждзяржаўнае дыпламатычнае пагадненне, згодна з якім тэрыторыя Заходняй Беларусі ў міжваенны перыяд знаходзілася ў складзе Польшчы, – гэта:	1) Брэсцкі мір; 2) Версальскі мір; 3) Рыжскі мір; 4) Тыльзіцкі мір.
А 18	Гістарычныя падзеі, якія паўплывалі на працэс уз'яднання Заходняй Беларусі з БССР (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*):	1) абвяшчэнне БНР; 2) дэнансацыя дзеяння ўмоў Рыжскага міру з боку СССР; 3) напад Германіі на СССР; 4) пачатак Другой сусветнай вайны; 5) увядзенне войск Чырвонай Арміі на тэррыторыю Захозняй Беларусі і Заходняй Украіны; 6) узбуйненні тэрыторыі БССР у міжваенны перыяд;

		7) утварэне ЛітБелССР.
А 19	У час рэалізацыі стратэгічнага плана нападу Германіі на СССР наступленне на тэрыторыі Беларусі ажыццяўляла група армій, якая мела кодавую назву:	1) «Поўдзень»; 2) «Поўнач»; 3) «Усход»; 4) «Цэнтр».
А 20	Ва ўмовах акупацыі ўсвядомленае, добраахвотнае і наўмыснае супрацоўніцтва з ворагам, у яго інтарэсах і ў шкоду сваей дзяржаве – гэта:	1) інкарпарацыя; 2) калабарацыянізм; 3) люстрацыя; 4) нацыяналізм.
А 21	План каланізацыі і германізацыі акупіраваных тэрыторый Усходняй Еўропы меў кодавую назву:	1) «Барбароса»; 2) «Блау»; 3) «Вайс»; 4) «Ост».
А 22	Першыя ў гісторыі Вялікай Айчыннай вайны партызаны Беларусі, якія былі ўзнагароджаны ганаровым званнем «Герой Савецкага Саюза» (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*):	1) Ц. Бумажкоў; 2) І. Казінец; 3) В. Корж; 4) Ф. Паўлоўскі; 5) А. Федараў.
А 23	Прыкметай змянення міжнароднага статуса БССР у пасляваенны перыяд з'яўляецца:	1) новы адміністратыўна-тэрытарыяльны падзел рэспублікі; 2) удзел у стварэнні і дзейнасці ААН; 3) утварэнне наркамата замежных спраў замест міністэрства. 4) фарміраванне новага складу беларускай партыйна-гаспадарчай эліты.
А 24	Час пачатку працэса аднаўлення народнай гаспадаркі БССР прыпадае на:	1) восень 1943 г.; 2) восень 1944 г.; 3) вясну-лета 1945 г.; 4) вясну-лета 1946 г..
А 25	Аднаўленне ў правах, аднаўленне страчанага добрага імя, адмена неабгрунтаванага абвінавачвання невінаватай асобы альбо групы асоб, – гэта:	1) калабарацыя; 2) рэабілітацыя; 3) рэпатрыяцыя; 4) рэстытуцыя.

А 26	Аўтары зацверджанага ў 1955 г. Дзяржаўнага гімна БССР – гэта (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*):	1) У. Карызна; 2) М. Клімковіч; 3) С. Міхалкоў; 4) П. Панчанка; 5) Н. Сакалоўскі; 6) Г. Эль-Рэгістан.
А 27	Сістэма прававых, палітычных, маральных, філасофскіх, рэлігійных, мастацкіх поглядаў і ідэй, якія адлюстроўваюць пазіцыю палітычнай партыі, групы людзей або асобы, – гэта:	1) галоснасць; 2) грамадства; 3) ідэалогія; 4) светапогляд.
А 28	Дата, на якую прыпадае пачатак дзеяння Дагавора аб стварэнні Еўразійскага эканамічнага саюза з удзелам Беларусі, Расіі, Казахстана, Арменіі, Кыргызстана, – гэта:	1) 2003 г.; 2) 2008 г.; 3) 2010 г.; 4) 2015 г..
А 29	Усенароднае галасаванне па найважнейшых пытаннях развіцця краіны, – гэта:	1) галоснасць; 2) дэмакратыя; 3) рэспубліка; 4) рэферэндум.
А 30	Падзеі гісторыі беларускай дзяржаўнасці, якія адбыліся ў 1994 г., – гэта:	1) абранне першага Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь; 2) падпісанне Дагавора аб стварэнні Супольнасці Беларусі і Расіі; 3) прыняцце Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце БССР; 4) прыняцце першай рэдакцыі Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь; 5) стварэнне Садружнасці Незалежных Дзяржаў.
В 1	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, АБГВ*): А) будаўніцтва ў Полацку сабора Святой Сафіі; Б) высылка полацкіх князей у Візантыю;	

	В) прыняцце на Русі ў якасці афіцыйнай рэлігіі хрысціянства; Г) утварэнне на тэрыторыі Беларусі славянскіх саюзаў плямен.	
В 2	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, АБГВ*): А) Альгерд; Б) Вітаўт; В) Гедзімін; Г) Ягайла.	
В 3	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, АБГВ*): А) дзейнасць беларускіх народнікаў; Б) заканчэнне інкарпарацыі беларускіх зямель у склад Расійскай імперыі; В) скасаванне рашэннямі Полацкага царкоўнага сабора ўніяцтва; Г) стварэнне першай беларускай палітычнай партыі – Беларускай сацыялістычнай грамады (БСГ)	
В 4	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, АБГВ*): А) абвяшчэнне БНР; Б) абвяшчэнне ССРБ; В) утварэнне ЛітБелССР; Г) утварэнне СССР.	
В 5	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, АБГВ*): А) ажыццяўленне вермахтам ваеннага стратэгічнага плана «Вайс»; Б) пачатак поўнай акупацыі тэрыторыі Беларусі ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны;	

	В) пачатак рэалізацыі ваеннага стратэгічнага плана вермахта «Барбароса». Г) разгортванне шырокага і масавага партызанскага і падпольнага руху на акупіраванай тэрыторыі Беларусі.	
В 6	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, АБГВ*): А) пачатак першых мерапрыемстваў па аднаўленню народнай гаспадаркі БССР; Б) поўнае вызваленне тэрыторыі Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў; В) прыняцце Канстытуцыі БССР («Канстытуцыя развітога сацыялізма»); Г) удзел БССР ва ўтварэнні ААН.	
В 7	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, АБГВ*): А) абвяшчэнне палітыкі перабудовы; Б) абранне першага Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь; В) прыняцце першай рэдакцыі Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь; Г) стварэнне Садружнасці Незалежных Дзяржаў.	
В 8	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) Брачыслаў Ізяславіч; 2) Ізяслаў Уладзіміравіч; 3) Усяслаў Брачыславіч; 4) Юрый Яраславіч.	

	А) барацьба Полацка з Яраславам Мудрым за кантроль над волакамі; Б) барацьба Полацкага княства з крыжакамі; В) барацьба Турава за незалежнасць ад Кіева; Г) будаўніцтва сабора Святой Сафіі ў Полацку; Д) заснаванне Полацкага епіскапства.	
В 9	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) 1385 г.; 2) 1468 г.; 3) 1569 г.; 4) 1588 г.. А) прыняцце Крэўскай уніі; Б) прыняцце Люблінскай уніі; В) прыняцце Судзебніка Казіміра Ягелончыка; Г) прыняцце III Статута ВКЛ; Д) стварэнне Трыбунала ВКЛ.	
В 10	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) Беласток; 2) Вільня; 3) Мінск; 4) Полацк. А) «Курлоўскі расстрэл»; Б) дзейнасць групы беларускіх народнікаў «Гоман»; В) пачатак выдання першай легальнай беларускай газеты «Наша Доля»; Г) скасаванне ўніяцтва; Д) уваходжанне ў склад	

	Расійскай імперыі згодна ўмоў Тыльзіцкага міра.	
В 11	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) абвяшчэнне БНР; 2) абвяшчэнне ЛітБелССР; 3) абвяшчэнне ССРБ; 4) утварэнне БСРГ. А) З. Жылуновіч, А. Чарвякоў; Б) В. Міцкявічус-Капсукас, К. Цыхоўскі; В) А. Смоліч, А. Лучкевіч; Г) Б. Тарашкевіч, П. Мятла; Д) В. Харужая, С. Прытыцкі.	
В 12	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) абарона Брэсцкай крэпасці ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны; 2) абарона Магілева ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны; 3) вызваленне Мінска ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны; 4) дзейнасць калабаранцкіх арганізацый ў перыяд акупацыі ў час Вялікай Айчыннай вайны. А) Ф. Акінчыц, І. Ермачэнка, Ф. Кушаль; Б) А. Бурдзейны, М. Паноў, Д. Фролікаў; В) П. Гаўрылаў, І. Зубачоў, Я. Фамін; Г) А. Ермакоў, І. Русіянаў, В. Юшкевіч; Д) С. Куцепаў, І. Мазалаў, М. Раманаў.	
В 13	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў	

	(*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) кіраўніцтва АН БССР; 2) кіраўніцтва ЦК КПБ; 3) стварэнне ўзорнага эскіза Дзяржаўнага сцяга БССР; 4) утварэнне ААН. А) М. Гусеў; Б) К. Кісялеў; В) У. Крукоўскі; Г) В. Купрэвіч; Д) К. Мазураў.	
В 14	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) абвяшчэнне палітыкі перабудовы; 2) выкарыстанне вышэйшых форм волевыяўлення народа; 3) пераход да прэзідэнцкай рэспублікі ў Рэспубліцы Беларусь; 4) распад СССР. А) галоснасць; Б) Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь; В) рэферэндум; Г) «адліга»; Д) «парад суверэнітэтаў».	
В 15	…. тэорыя адлюстроўвае навуковы падыход, згодна якому ў працэсе ўзнікнення дзяржаўнасці ва ўсходніх славян вырашальная ўплывовая роля належала варагам (нарманам).	
В 16	Старажытны беларускі горад, які з’яўляўся цэнтрам збірання зямель у адзіную дзяржаву ў сярэдзіне XIII ст. (*вызначце лічбу на карце і назву, напрыклад: 2МІНСК*):	

	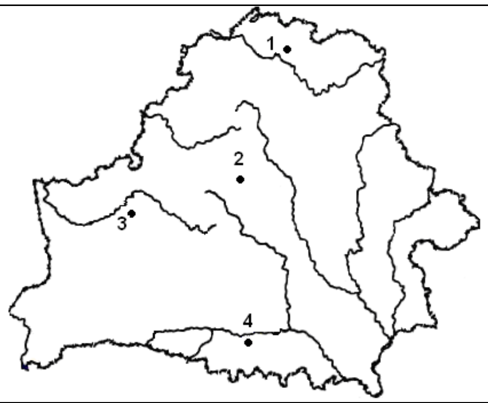	
В 17	…. – гэта паняцце (тэрмін) якое пазначае гістарычны працэс уключэння ў склад іншай дзяржавы, далучэнне.	
В 18	…. – гэта абрэвіятура, якая пазначае скарочаную назву беларускай дзяржавы, абвешчаную згодна Маніфеста 1 студзеня 1919 г.	
В 19	…. – это паняцце, якім пазначаюць планамернае фізічнае знішчэнне насельніцтва шляхам забойства і іншых дзеянняў, якія адбываліся на тэрыторыі Беларусі ў перыяд акупацыі ў часы Вялікай Айчыннай вайны.	
В 20	Беларускі горад, які быў абвешчаны сталіцай СНД у 19991 г. (*вызначце лічбу на карце і назву, напрыклад: 2БРЭСТ*): 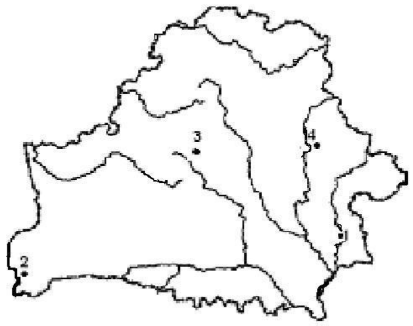	
В 21	Згодна Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, пачынаючы з 1998 г. штогод кожную другую нядзелю мая	

	адзначаецца дзяржаўнае свята – …. …. …. ….. …. .	

ВАРЫЯНТ 2

№	Фармулеўкі заданняў	Варыянт (варыянты) адказу (адказаў)
А 1	Тэрытарыяльны саюз (аб'яднанне, супольнасць) грамадзян, утвораны з мэтай абароны іх правоў на жыцце, свабоду, маемасць, – гэта:	1) горад; 2) грамадства; 3) дзяржава; 4) улада.
А 2	Прававая прыналежнасць асобы да дзяржавы вызначаецца паняццем:	1) грамадзянства; 2) суверэнітэт; 3) улада; 4) урад.
А 3	Дата гістарычна першага прыгадвання ў гістарычных крыніцах Полацка прыпадае на:	1) 860 г.; 2) 862 г.; 3) 882 г.; 4) 980 г..
А 4	Полацкі князь, у перыяд княжэння якога сімвалам магутнасці княства стала будаўніцтва сабора Святой Сафіі, – гэта:	1) Глеб Усяславіч; 2) Ізяслаў Уладзіміравіч; 3) Рагвалод; 4) Усяслаў Брачыславіч.
А 5	Старажытны беларускі горад, які з'яўляўся прыкладам сумеснага кіравання князем і пасаднікам, – гэта:	1) Берасце; 2) Менск; 3) Полацк; 4) Тураў.
А 6	Прыклады назваў найбольш буйных усходнеславянскіх племянных аб'яднанняў, якія былі расселены на беларускіх землях у VIII–IX стст. (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*):	1) бужане; 2) дрыгавічы; 3) крывічы; 4) радзімічы; 5) улічы; 6) ціверцы.
А 7	Дата каранацыі Міндоўга	1) 1251 г.;

	прыпадае на:	2) 1253 г.; 3) 1263 г.; 4) 1284 г..
A 8	Уладар ВКЛ, пры якім тэрыторыя дзяржавы дасягнула найбольшых памераў і магутнасці, – гэта:	1) Альгерд; 2) Вітаўт; 3) Гедзімін; 4) Ягайла.
A 9	Фактар, які значна паўплываў на ўтварэнне саюза ВКЛ з Польшчай у складзе Рэчы Паспалітай – гэта:	1) ваенныя паразы ў Лівонскай вайне; 2) знешні націск крыжакоў; 3) шматлікія набегі татар; 4) унутрыдынастычны крызіс.
A 10	Галоўныя знешнія пагрозы, уплыў якіх з'яўляўся істотным уплывовым фактарам дзяржаваўтваральнага працэсу ў Верхнім Панямонні (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*):	1) крыжакі; 2) манголы; 3) Вялікае княства Маскоўскае; 4) польскае каралеўства; 5) шведскае каралеўства.
A 11	Уладар трона Расійскай імперыі, у час праўлення якога беларускія землі былі інкарпарыраваны ў склад гэтай магутнай дзяржавы, – гэта:	1) Аляксандр I; 2) Кацярына II; 3) Павел I; 4) Петр I.
A 12	Вынікамі далучэння беларускіх зямель да Расійскай імперыі сталі:	1) беларусізацыя і акаталічванне; 2) дэпаланізацыя і русіфікацыя; 3) насаджэнне ўніяцтва і вестэрнізацыя; 4) паланізацыя і акаталічванне.
A 13	Моцным фактарам, які паўплываў на фарміраванне «краевага» патрыятызма ў другой палове XIX ст. на беларускіх землях, стала ажыццяўленне працэсаў:	1) буржуазных рэформ; 2) палітыкі паланізацыі і акаталічвання; 3) палітыкі русіфікацыі і абмежаванняў у дачыненні да католікаў і яўрэяў; 4) развіцця нацыянальнага руху і ўзнікнення палітычных партый.
A 14	Падзеі ў гісторыі Беларусі XIX ст., якія з'яўляюцца доказамі імкнення да вырашэння пытання аднаўлення дзяржаўнасці, –	1) паўстанне 1830–1831 гг.; 2) паўстанне 1863–1864 гг.; 3) паўстанне пад кіраўніцтвам Т. Касцюшкі; 4) распрацоўка «Плана

	гэта (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*):	Агінскага»; 5) распрацоўка «Плана М. Лорыс-Мелікава»; 6) распрацоўка «Плана Агінскага»; 6) рэформы П. Кісялева; 7) рэформы П. Сталыпіна.
А 15	Гістарычныя падзеі, якія моцна паўплывала на працэс развіцця нацыянальнага руху на тэрыторыі Беларусі ў перыяд з пачатку XX ст. па, – гэта (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*):	1) абвяшчэнне БНР; 2) абвяшчэнне ССРБ; 3) Першая руская рэвалюцыя; 4) Першая сусветная вайна; 5) узбуйненні тэрыторыі БССР у міжваенны перыяд.
А 16	Крытэрый, які аб'ядноўвае вызначаныя даты: 1919 г., 1927 г., 1937 г., – гэта:	1) правядзенне на тэрыторыі Беларусі рэферэндумаў; 2) прыняцце канстытуцый, якія замацоўвалі прынцыпы беларускай дзяржаўнасці; 3) прыняцце атрыбутаў беларускай дзяржаўнісці: Дзяржаўнага сцяга і Дзяржаўнага Гімна; 4) узбуйненні тэрыторыі БССР у міжваенны перыяд.
А 17	Утварэнне СССР прыпадае на дату, – гэта:	1) 9 сакавіка 1918 г.; 2) 1 студзеня 1919 г.; 3) 30 снежня 1922 г.; 4) 30 кастрычніка 1939 г..
А 18	У гісторыі беларускай дзяржаўнасці ў перыяд 28–30 кастрычніка 1939 г. адбылося:	1) абвяшчэнне Устаўных грамат БНР; 2) падпісанне Дэкларацыі і Дагавора аб стварэнні СССР; 3) прыняцце Дэкларацыі аб усталяванні савецкай улады ў Заходняй Беларусі і рэзалюцыі «Аб уваходжанні Заходняй Беларусі ў склад БССР»; 4) прыняцце Канстытуцыі ССРБ і абвяшчэнне ЛітБелССР.
А 19	Дата, на якую прывадае пачатак Другой сусветнай вайны, – гэта:	1) 1 жніўня 1939 г.; 2) 1 верасня 1939 г.; 3) 22 чэрвеня 1941 г.; 4) 22 ліпеня 1941 г..
А 20	Кіраўніком БШПД у перыяд	1) Ц. Бумажкоў;

	Вялікай Айчыннай вайны з’яўляўся:	2) П. Калінін; 3) В. Корж; 4) П. Панамарэнка.
А 21	Назва ўсходніх рабочых, вывезеных у гады Другой сусветнай вайны германскімі захопнікамі з акупаваных тэрыторый на прымусовыя работы ў Германію і еўрапейскія краіны, якія знаходзіліся ў складзе германскага блока:	1) калабаранты; 2) крэсавякі; 3) остарбайтэры; 4) рэпатрыянты.
А 22	У часы акупацыі на тэрыторыі Беларусі буйныя лагеры смерці па колькасці знішчаных ахвяр, – гэта (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*):	1) Азарычы; 2) Асвенцым (Аушвіц); 3) Майданак; 4) Трасцянец; 5) Трэблінка.
А 23	Дата падпісання Статута ААН кіраўніком дэлегацыі БССР у ліку іншых дэлегацый краін – заснавальніц гэтай міжнероднай арганізацыі прыпадае на:	1) 19 лютага 1943 г.; 2) 18 сакавіка 1945 г.; 3) 26 чэрвеня 1945 г.; 4) 31 жніўня 1945 г..
А 24	Працэс вяртання на радзіму ваеннапалонных, перамешчаных асоб, бежанцаў, эмігрантаў з аднаўленнем у правах грамадзянства – гэта:	1) калабарацыя; 2) рэабілітацыя; 3) рэпатрыяцыя; 4) рэстытуцыя.
А 25	Дзяржаўны гімн БССР «Мы, беларусы…» быў прыняты ў:	1) 1945 г.; 2) 1951 г.; 3) 1955 г.; 4) 1961 г..
А 26	Беларускі мастак – аўтар графічнага ўзору Дзяржаўнага сцяга БССР у 1951 г. – гэта:	1) М. Гусеў; 2) М. Клімковіч; 3) У. Крукоўскі; 4) Н. Сакалоўскі.
А 27	Якасны паказчык накіраванасці знешняй палітыкі Рэспублікі Беларусь, якая арыентавана ў стасунках дзяржавы з рознымі рэгіенамі, краінамі	1) полікультурнасць; 2) поліканфесійнасць; 3) сацыяльная арыентаванасць; 4) шматвектарнасць.

	свету і міжнароднымі арганізацыямі, – гэта:	
А 28	Дата падпісання Белавежскіх пагадненняў кіраўнікамі Беларусі, Украіны і Расіі прыпадае на:	1) 27 ліпеня 1990 г.; 2) 19 верасня 1991 г.; 3) 8 снежня 1991 г.; 4) 15 сакавіка 1994 г..
А 29	Крытэрый, па якім аб'яднаны даты, на якія прыпадаюць важныя падзеі сацыяльна-палітычнага жыцця Рэспублікі Беларусь: 1994 г., 2001 г., 2006 г., 2010 г., 2015 г., 2020 г., – гэта:	1) выбары Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь; 2) правядзенне рэферэндумаў па найважнейшых пытаннях развіцця краіны; 3) правядзенне Усенародных сходаў; 4) прыняцце рэдакцый Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь.
А 30	Даты, якія з'яўляюцца этапнымі ў развіцці інтэграцыі паміж Беларуссю і Расіяй, – гэта (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*)::	1) 15 сакавіка 1994 г. 2) 2 красавіка 1996 г.; 3) 24 лістапада 1996 г.; 4) 2 красавіка 1997 г.; 5) 8 снежня 1999 г; 6) 17 кастрычніка 2004 г..
В 1	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, АБГВ*): А) бітва на р. Нямізе; Б) заснаванне Полацкага і Тураўскага епіскапстваў; В) легендарнае запрашэнне варагаў на Русь; Г) пачатак барацьбы Полацкага княства і яго саюзнікаў з крыжакамі.	
В 2	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, АБГВ*): А) бітва на р. Ворскле; Б) бітва на р. Сінія Воды; В) бітва на р. Стрэве; Г) бітва пад Грунвальдам.	
В 3	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, АБГВ*): А) дзейнасць групы «Гоман»; Б) дзейнасць Таварыстваў	

	філаматаў і філарэтаў; В) заснаванне «Дэмакратычнага таварыства»; Г) стварэнне першых палітычных партый (ПСР, БСГ, Бунд).	
В 4	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, АБГВ*): А) абвяшчэнне Устаўных грамат БНР; Б) абвяшчэнне Маніфеста аб стварэнні ССРБ; В) існаванне ЛітБелССР; Г) падпісанне Рыжскага мірнага дагавора паміж Савецкай Расіяй і Польшчай.	
В 5	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, АБГВ*): А) напад Германіі на СССР; Б) пачатак Другой сусветнай вайны; В) пачатак акупацыі тэрыторыі Беларусі ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны; Г) стварэнне партызанскіх зон на акупіраванай тэрыторыі Беларусі.	
В 6	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, АБГВ*): А) абвяшчэнне палітыкі перабудовы; Б) лібералізацыя сацыяльна-палітычнага жыцця ў рэспубліцы; В) прыняцце Канстытуцыі БССР («Канстытуцыя развітога сацыялізма»); Г) рэалізацыя пасляваеннага плана аднаўлення народнай гаспадаркі БССР.	
В 7	Вызначце дакладна ў	

	гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, БГАВ*): А) аварыя на ЧаЭС; Б) падпісанне дамоўленасцей аб інтэграцыі Беларусі і Расіі; В) путч Дзяржаўнага камітэту па надзвычайнаму становішчу; Г) ратыфікацыя Белавежскіх пагадненняў Вярхоўным Саветам Беларусі.	
В 8	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) Брачыслаў Ізяславіч, Усяслаў Брачыславіч; 2) Рагнеда, Ізяслаў; 3) Святаполк Уладзіміравіч, Юрый Яраславіч; 4) Уладзімір Полацкі, Вячка. А) барацьба беларускіх княстваў з татарамі; Б) барацьба Полацка і саюзнікаў з крыжакамі; В) вядзенне Полацкам незалежнай ад Кіева палітыкі ў XI-XII стст.; Г) вядзенне Туравам незалежнай ад Кіева палітыкі; Д) гістарычна першыя прыклады хрысціянізацыі.	
В 9	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) барацьба за першанства ў збіранні ўсходнеславянскіх зямель; 2) вестэрнізацыя сацыяльна-палітычных інстытутаў ВК; 3) дэмаграфічны і эканамічны крызіс; 4) узнікненне федэратыўнай дзяржавы.	

	А) войны з Маскоўскай дзяржавай; Б) вынікі Паўночнай вайны; В) падзелы Рэчы Паспалітай; Г) прыняцце Крэўскай уніі; Д) прыняцце Люблінскай уніі.	
В 10	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) «Гоман»; 2) «Загляне сонца і ў наша аконца»; 3) «Мужыцкая праўда»; 4) «Наша Ніва». А) К. Каліноўскі, Ф. Ражанскі; Б) В. Ластоўскі, А. Уласаў; В) А. Марчанка, Х. Ратнер; Г) Б. Тарашкевіч, П. Мятла; Д) Б. Эпімах-Шыпіла, В. Іваноўскі.	
В 11	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) 3 сакавіка 1918 г.; 2) 1 студзеня 1919 г.; 3) 3 лютага 1919 г.; 4) 18 сакавіка 1921 г.. А) абвяшчэнне Дэкларацыі аб стварэнні ЛітБелССР; Б) абвяшчэнне Маніфеста аб стварэнні ССРБ; В) заключэнне Дагавора аб дружбе і граніцах паміж СССР і Германіяй; Г) заключэнне Брэст-Літоўскага мірнага дагавора Савецкай Расіі з Германіяй; Д) заключэнне Рыжскага мірнага дагавора паміж Савецкай Расіяй і Польшчай.	

В 12	Правільна суаднясіце элементы двух множстваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) вызваленне ад акупацыі першага ў гісторыі Вялікай Айчыннай вайны населенага пункта Беларусі; 2) дзейнасць Народнага сходу Заходняй Беларусі; 3) першы ў гісторыі Вялікай Айчыннай вайны прыклад выкарыстання рэактыўных мінаметаў; 4) першы ў гісторыі Вялікай Айчыннай вайны прыклад выкарыстання «шкляной артылерыі». А) Беласток; Б) Камарын; В) Магілеў Г) Мінск; Д) Орша.	
В 13	Правільна суаднясіце элементы двух множстваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) аварыя на ЧаЭС; 2) падпісанне Белавежскіх пагадненняў; 3) падпісанне Дагавора аб стварэнні Саюзнай дзяржавы Беларусі і Расіі; 4) прыняцце Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце БССР. А) 26 красакавіка 1986 г.; Б) 27 ліпеня 1990 г. В) 8 снежня 1991 г.; Г) 15 сакавіка 1994 г. Д) 8 снежня 1999 г..	
В 14	Правільна суаднясіце элементы двух множстваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) 1994 г., 2001 г., 2006 г.,	

	2010 г., 2015 г., 2020 г.; 2) 1994 г., 1996 г., 2004 г., 2021 г.; 3) 1995 г., 1996 г., 2004 г., 2022 г.; 4) 1996 г., 2001 г., 2006 г., 2010 г., 2016 г.. А) правядзенне выбараў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь; Б) правядзенне рэферэндумаў у Рэспубліцы Беларусь; В) правядзенне Усенародных сходаў у Рэспубліцы Беларусь; Г) прыняцце Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь і яе новых рэдакцый; Д) этапы развіцця інтэграцыі паміж Рэспублікай Беларусь і Расійскай Федэрацыяй.	
В 15	…. …. – гэта гістарычны працэс, прыкметамі якога ў феадальных дзяржавах з’яўлялась іх драбленне і ўсобіцы паміж князямі – кіраўнікамі асобных зямель і валасцей.	
В 16	Старажытны беларускі горад, у якім адбылося паседжанне другога «нямога» сейма Рэчы Паспалітай (*вызначце лічбу на карце і назву, напрыклад: 2МАГІЛЕЎ*): 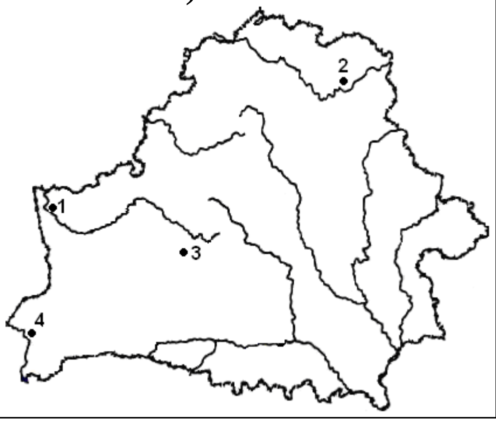 	

В 17	У часы імператара Мікалая I 19 кастрычніка 1831 г. быў прыняты закон «Аб …. …. ў заходніх губернях і аб уладкаванні гэтага роду людзей».	
В 18	…. – гэта дата прыняцця Канстытуцыі БССР, у якой упершыню быў замацаваны статус Мінска ў якасці сталіцы рэспублікі.	
В 19	«….» – гэта назва стратэгічнай наступальнай аперацыі Чырвонай Арміі ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны, у выніку якой тэрыторыя БССР была поўнасцю вызвалена ад германскіх захопнікаў.	
В 20	Беларускі горад, які на момант заканчэння Вялікай Айчыннай вайны ў пачатку аднаўленчага перыяду разглядаўся ў якасці варыянта пераносу сталіцы БССР з разбуранага ў часы акупацыі Мінска (*вызначце лічбу на карце і назву, напрыклад: 2БРЭСТ*): 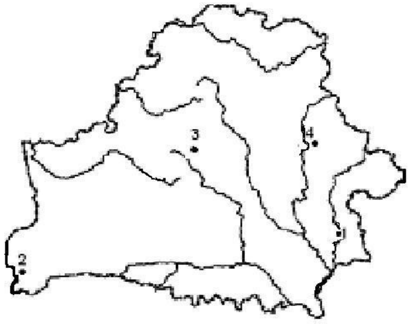 	
В 21	Дзяржаўны …. – гэта паняцце, якое тлумачыцца ў якасці незалежнасці і самастойнасці дзяржавы ва ўнутранай і знешняй палітыцы, якая не дапускае	

	ўмяшання звонку.	

РАЗДЗЕЛ 2
АСНОВЫ ДЗЯРЖАЎНАГА ЛАДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
ВАРЫЯНТ 1

№	Фармулеўкі заданняў	Варыянт (варыянты) адказу (адказаў)
А 1	Форма арганізацыі грамадства, у межах якой носьбіты ўлады валодаюць пэўнымі сродкамі і метадамі яе прымянення ўнутры грамадства, – гэта:	1) горад; 2) грамадства; 3) дзяржава; 4) улада.
А 2	Дата прыняцця першай у гісторыі беларускай дзяржаўнасці ў XX с. канстытуцыі прыпадае на:	1) 1918 г.; 2) 1919 г.; 3) 1922 г.; 4) 1927 г..
А 3	Згодна Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь адзінай крыніцай улады ў дзяржаве з'яўляецца:	1) армія; 2) народ; 3) прэзідэнт; 4) урад.
А 4	Упершыню Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь была прынята ў:	1) 1991 г.; 2) 1992 г.; 3) 1994 г.; 4) 1996 г..
А 5	Згодна Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь адзінай формай змянення зместа	1) галасаванне ў парламенце; 2) прыняцце закона; 3) прыняцце пастановы

	галоўнага закона краіны ў яго вырашальных артыкулах з'яўляецца:	Канстытуцыйнага Суда; 4) рэферэндум.
А 6	Глава дзяржавы ў Полацкім княстве – гэта:	1) гаспадар; 2) кароль (конунг); 3) князь; 4) пасаднік.
А 7	Упершыню згодна з асноўным законам Рэспублікі Беларусь абранне Прэзідэнта краіны адбылося ў:	1) 1991 г.; 2) 1992 г.; 3) 1994 г.; 4) 1996 г..
А 8	У гісторыі беларускай дзяржаўнасці С. Шушкевіч, В. Кузняцоў, М. Грыб, С. Шарэцкі – гэта:	1) кіраўнікі Савета міністраў БССР; 2) старшініі Вярхоўнага Савета БССР; 3) старшініі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь; 4) старшыні Савета Рэспублікі.
А 9	Тэрмін, які ў сваім перакладзе з лацінскай мовы азначае «той, хто сядзіць наперадзе», – гэта:	1) кароль; 2) прэзідэнт; 3) старшыня; 4) уладар.
А 10	Згодна з рэдакцыяй Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь ад 2022 г. калькасць тэрмінаў, якую здольна займаць на ўсю працягласць абрання адна асоба на пасадзе прэзідэнта краіны:	1) без абмежаванняў; 2) не больш аднаго тэрміна; 3) не больш двух тэрмінаў; 4) не больш трох тэрминаў.
А 11	Галіна ўлады, якую ва ўмовах прававой дзяржавы прадстаўляе урад Рэспублікі Беларусь, – гэта:	1) выбарчая; 2) выканаўчая; 3) заканадаўчая; 4) судзебная.
А 12	Этап развіцця гісторыі беларускай дзяржаўнасці, на якім упершыню ў якасці выканаўчых органаў улады узніклі міністэрствы, – гэта:	1) савецкі; 2) этап знаходжання беларускіх зямель у складзе Расійскай імперыі; 3) этап абвяшчэння і існавання незалежнай і суверэннай Рэспублікі Беларусь; 4) этап утварэння і існавання ВКЛ.
А 13	Старшыня СНК БССР у 1927–1937 гг. – гэта:	1) М. Галадзед; 2) М. Гікала; 3) Зм. Жылуновіч;

		4) А. Чарвякоў.
А 14	Пасада караўніка вышэйшага органа выканаўчай улады згодна Канстытуцыі Рэспубліцы Беларусь, – гэта:	1) Кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь; 2) Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь; 3) Прэм’ер-міністр; 4) Старшыня Савета Рэспублікі.
А 15	У гісторыі беларускай дзяржаўнасці М. Чыгір, С. Лінг, У. Ярмошын – гэта:	1) кіраўнікі Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь; 2) кіраўнікі Нацыянальнага Банка Рэспублікі Беларусь; 3) Прэм’ер-міністры ўрада; 3) Старшыні Савета Рэспублікі.
А 16	Галіны ўлады, якія згодна Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь прадстаўляе Нацыянальны сход Рэспублікі Беларусь, – гэта (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*):	1) выбарчая; 2) выканаўчая; 3) заканадаўчая; 4) прадстаўнічая; 5) судзебная.
А 17	Згодна Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь у рэдакцыі 2022 г. ніжняя палата Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, – гэта:	1) Палата выбаршчыкаў; 2) Палата прадстаўнікоў; 3) Савет Міністраў; 4) Савет Рэспублікі.
А 18	Дата, на якую прыпадае фарміраванне Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, – гэта:	1) 1991 г.; 2) 1994 г.; 3) 1996 г.; 4) 2001 г..
А 19	Згодна з рэдакцыяй Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь ад 2022 г. мінімальны ўзрост кандыдата на абранне на пасаду верхняй палаты Нацыянальнага сходу складае не менш за:	1) 21 год; 2) 30 гадоў; 3) 35 гадоў; 4) 40 гадоў.
А 20	Згодна з рэдакцыяй Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь ад 2022 г. тэрмін паўнамоцтваў Нацыянальнага сходу складае:	1) 3 гады; 2) 4 гады; 3) 5 гадоў; 4) 6 гадоў.
А 21	У гісторыі беларускай дзяржаўнасці вышэйшы судовы орган ВКЛ – гэта:	1) копны суд; 2) магістрацкі суд; 3) суд Гаспадарскі; 4) суд послухаў.

А 22	У гісторыі беларускай дзяржаўнасці дата заснавання Канстытуцыйнага суда Рэспублікі Беларусь прыпадае на:	1) 1991 г.; 2) 1994 г.; 3) 1996 г.; 4) 2004 г..
А 23	Згодна з рэдакцыяй Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь ад 2022 г. тэрмін, на які абіраюцца суддзі Канстытуцыйнага Суда:	1) 4 гады; 2) 5 гадоў; 3) 11 гадоў; 4) пажыццева.
А 24	Згодна з рэдакцыяй Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь ад 2022 г. раздзелы, якія магчыма змяняць праз механізм рэферэндума (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*):	1) Раздзелы I, II; 2) Раздзел III; 3) Раздзел IV; 4) Раздзелы V, VI; 5) Раздзел VII; 6) Раздзел VIII.
А 25	Сучасны (па стане на 2022 г.) адміністратыўна-тэрытарыяльны падзел Рэспублікі Беларусь быў усталяваны ў перыяд:	1) 1940-х гг.; 2) 1950-х гг.; 3) 1960-х гг.; 4) 1970-х гг..
А 26	Згодна з рэдакцыяй Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь ад 2022 г. тэрмін паўнамоцтваў абраных мясцовых Саветаў дэпутатаў складае:	1) 3 гады; 2) 5 гадоў; 3) 6 гадоў; 4) 10 гадоў.
А 27	Узроўневае адміністрацыйнае дзяленне ў Рэспубліцы Беларусь (па стане на 2022 г.) з'яўляецца:	1) аднакампанентным; 2) двухузроўневым; 3) трохузроўневым; 4) пяціўзроўневым.
А 28	Паняцце, якое вызначае статус чалавека без грамадзянства, – гэта:	1) апазицыянер; 2) апатрыд; 3) біпатрыд; 4) радыкал.
А 29	У гісторыі беларускай дзяржаўнасці першая легальная беларуская палітычная партыя – гэта:	1) Беларуская партыя сацыялістаў-рэвалюцыянераў (БПСР); 2) Беларуская сацыялістычная грамада (БСГ); 3) Беларуская сялянска-работніцкая грамада (БКРГ); 4) Камуністычная партыя Заходняй Беларусі (КПЗБ).

А 30	Згодна беларускаму заканадаўству членства ў палітычнай партыі недапушчальна сярод іншых для (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*):	1) апатрыдаў; 2) былых членаў Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэферэндумаў; 3) ваеннаслужачых; 4) дзеяздольных грамадзян Беларусі, якія дасягнулі 18-гадовага ўзросту; 5) пракурорскіх работнікаў; 6) кандыдатаў у Прэзідэнты Рэспублікі Беларусь; 7) суддзяў.
В 1	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, АБГВ*): А) Канстытуцыя Рэчы Паспалітай; Б) «Руская праўда»; В) Статуты ВКЛ; Г) Судзебнік Казіміра Ягелончыка.	
В 2	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, АБГВ*): А) Дэкларацыя аб аб'яднанні ЛітБелССР; Б) Канстытуцыя БССР; В) Маніфест аб стварэнні ССРБ; Г) Устаўныя граматы БНР.	
В 3	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, БАГВ*): А) Дэкларацыя аб дзяржаўным суверэнітэце БССР; Б) Закон «Аб забеспячэнні палітычнай і эканамічнай самастойнасці БССР»; В) Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь; Г) пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь аб скасаванні Дагавора аб	

	утварэнні СССР.	
В 4	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, АБГВ*): А) абвяшчэнне беларускай дзяржаўнасці на савецкай аснове; Б) абвяшчэнне пабудовы «дзяржавы развітога сацыялізма»; В) пабудова дзяржавы дыктатуры пралетарыяту; Г) усталяванне прэзідэнцкай рэспублікі.А	
В 5	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці кіраўнікоў беларускага ўрада (*напрыклад, АБГВ*): А) Я. Адамовіч; Б) А. Чарвякоў; В) М. Галадзед; Г) П. Панамарэнка.	
В 6	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, БАГВ*): А) веча; Б) Вярхоўны Савет БССР; В) сейм; Г) Нацыянальны сход Рэспублікі Беларусь і Усебеларускі народны сход.	
В 7	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, БГАВ*): А) Вярхоўны Савет БССР; Б) Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь; В) Нацыянальны сход Рэспублікі Беларусь; Г) Цэнтральны Выканаўчы Камітэт БССР.	
В 8	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) Канстытуцыя БССР	

	(«Канстытуцыя перамогшага сацыялізма»); 2) Канстытуцыя БССР («Канстытуцыя развітога сацыялізма»); 3) Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь; 4) Канстытуцыя ССРБ. А) 1919 г.; Б) 1927 г.; В) 1937 г.; Г) 1978 г.; Д) 1994 г..	
В 9	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) дзейнасць заканадаўства БССР у міжваенны перыяд; 2) дзейнасць заканадаўства БССР у ваенны і пасляваенны перыяд; 3) дзейнасці на тэрыторыі Беларусі кароткачасовых дзяржаўных і адміністрацыйна-тэрытарыяльных адзінак; 4) распрацоўка і дзейнасць заканадаўства Рэспублікі Беларусь. А) 1917–1920 гг. Б) 1921–1939 гг.; В) 1939–1990 г.; Г) 1990–1994 гг.; Д) з жніўня–верасня 1991 г. па сяняшні час.	
В 10	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) абвяшчэнне дзяржаўнасці на нацыянальна-дэмакратычнай аснове; 2) абвяшчэнне беларускай дзяржаўнасці на савецкай	

	уладнай аснове; 3) ідэя дыктатуры пралетарыяту; 4) ідэя сфарміраванасці якаснага этапа развіцця грамадства («савецкі народ»). А) Канстытуцыя БССР («Канстытуцыя перамогшага сацыялізма»); Б) Канстытуцыя БССР («Канстытуцыя развітога сацыялізма»); В) Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь; Г) Канстытуцыя ССРБ; Д) Устаўныя граматы БНР.	
В 11	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) камандаванне войскам у ВКЛ; 2) арганізацыя працы і парадку на паседжаннях вялікакняскай Рады і сейма; 3) кіраўніцтва канцылярыяй і распараджэнне вялікай дзяржаўнай пячаткай; 4) захаванне дзяржаўнай казны. А) гетман; Б) канцлер; В) кашталян; Г) маршалак земскі; Д) падскарбій земскі.	
В 12	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) рэферэндум па пытаннях аб дзяржаўнай сімволіцы і наданні рускай мове роўнага з беларускай мовай статуса; 2) рэферэндум па пытанню	

	аб новай рэдакцыі Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь з пашырэннем уладных паўнамоцтваў Прэзідэнта; 3) рэферэндум па пытанню аб папраўках у Канстытуцыю Рэспублікі Беларусь, звязаных з тэрмінам паўнамоцтваў адной асобы, якая выбрана Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь; 4) рэферэндум па пытанню аб папраўках у Канстытуцыю Рэспублікі Беларусь (у тым ліку і канстытуцыйнаму наданню ўладных функцый Усебеларускаму народнаму сходу). А) 17 сакавіка 1991 г.; Б) 14 мая 1995 г.; В) 24 лістапада 1996 г.; Г) 17 кастрычніка 2004 г.; Д) 27 лютага 2022 г..	
В 13	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) Белавежскія пагадненні; 2) Дэкларацыя аб дзяржаўным суверэнітэце БССР; 3) Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь; 4) Усебеларускі народны сход. А) «парад суверэнітэтаў»; Б) правядзенне судовай рэформы; В) прыняцце планаў сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь; Г) спыненне існавання	

	СССР; Д) усталяванне прэзідэнцкай рэспублікі.	
В 14	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) Вярхоўны Савет, Палата прадстаўнікоў і Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу; 2) Вярхоўны Суд, Канстытуцыйны Суд; 3) СНК, Савет Міністраў; 4) рэферэндумы. А) выканаўчая ўлада; Б) заканадаўчая ўлада; В) судовая ўлада; Г) усенароднае галасаванне Д) шматпартыйнасць.	
В 15	Згодна з артыкулам 1 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь наша краіна – гэта «унітарная дэмакратычная сацыяльная …. дзяржава».	
В 16	Беларускі горад, які згодна канстытуцыі 1927 г. атрымаў статус сталіцы дзяржавы (*вызначце лічбу на карце і назву, напрыклад: 2БРЭСТ*): 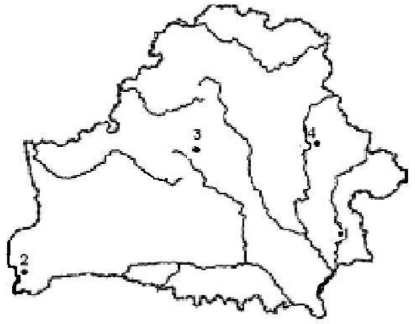 	
В 17	…. – гэта назва верхняй палаты Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь згодна Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь.	
В 18	…. …. – гэта самастойнае	

	вырашэнне спраў насельніцтвам мясцовасці ўласнымі сродкамі паводле ўласных зацікаўленасцяў і асаблівасцяў развіцця мясцовасці (ажыццяўляецца непасрэдна жыхарамі і праз абраных прадстаўнікоў).	
В 19	…. – гэта істотная характарыстыка дэмакратычнага прававога ладу и канстытуцыйны прынцып арганізацыі палітычнага жыцця ў дэмакратычнай дзяржаве ва ўмовах дзейнасці некалькіх палітычных партый, якія канкурыруюць паміж сабой.	
В 20	Беларускі горад, у які пасля вызвалення БССР у часы Вялікай Айчыннай вайны планаваўся перанос сталіцы рэспублікі разбуранага ў часы акупацыі Мінска (*вызначце лічбу на карце і назву, напрыклад: 2БРЭСТ*): 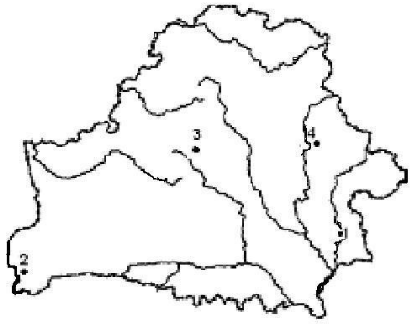	
В 21	Склад Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь налічвае …. чалавек.	

ВАРЫЯНТ 2

№	Фармулеўкі заданняў	Варыянт (варыянты) адказу (адказаў)
А 1	Асноўны закон дзяржавы ў Рэспубліцы Беларусь, – гэта:	1) дэкрэт; 2) канстытуцыя; 3) кодэкс; 4) указ.
А 2	Прыклад распрацоўкі і прыняцця першай ў гісторыі беларускай дзяржаўнасці ў XX с. канстытуцыі – гэта канстытуцыя:	1) БССР; 2) ЛітБелССР; 3) Рэспублікі Беларусь; 4) ССРБ.
А 3	Нарматыўна-прававы акт, які мае ў прававым грамадстве вышэйшую юрыдычную сілу, – гэта:	1) дэкларацыя; 2) закон; 3) інструкцыя; 4) маніфест.
А 4	Дата гістарычна першага прэцэдента правядзення змен у Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь праз рэферэндум прыпадае на:	1) 1994 г.; 2) 1995 г.; 3) 1996 г.; 4) 2004 г..
А 5	Дата прыняцця рэдакцыі Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, згодна з якой у галоўным законе краіны была замацавана прэзідэнцкая форма кіравання, – гэта:	1) 1994 г.; 2) 1996 г.; 3) 2004 г.; 4) 2022 г..
А 6	Спадчынны або выбарны	1) манарх;

	адзінаўладны кіраўнік дзяржавы – гэта:	2) пасаднік; 3) правадыр; 4) старэйшына.
А 7	Упершыню згодна з асноўным законам Рэспублікі Беларусь абранне А. Лукашэнка Прэзідэнтам краіны адбылося ў:	1) 1991 г.; 2) 1992 г.; 3) 1994 г.; 4) 1996 г..
А 8	У гісторыі беларускай дзяржаўнасці В. Казлоў, Ф. Сурганаў, С. Прытыцкі, М. Дземянцей – гэта:	1) кіраўнікі Савета міністраў БССР 2) старшыні Прэзідыўма Вярхоўнага Савета БССР; 3) старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь; 4) старшыні Савета Рэспублікі.
А 9	Згодна з рэдакцыяй Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь ад 2022 г. калькасць гадоў, якія здольны займаць на ўвесь тэрмін абрання адной асобай пасады прэзідэнта краіны:	1) 3 гады; 2) 4 гады; 3) 5 гадоў; 4) 6 гадоў.
А 10	Згодна з рэдакцыяй Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь ад 2022 г. мінімальны ўзрост кандыдата на абранне на пасаду Прэзідэнта складае не менш за:	1) 20 гадоў; 2) 35 гадоў; 3) 40 гадоў; 4) 45 гадоў.
А 11	Орган улады, які, згодна з Канстытуцыей Рэспублікі Беларусь, прадстаўляе яе выканаўчую галіну, – гэта:	1) Адміністрацыя Прэзідэнта; 2) Канстытуцыйны суд; 3) Палата прадстаўнікоў; 4) Савет Міністраў.
А 12	Этап развіцця гісторыі беларускай дзяржаўнасці, на якім упершыню ў якасці выканаўчых органаў улады узніклі наркаматы, – гэта:	1) савецкі; 2) этап знаходжання беларускіх зямель у складзе Расійскай імперыі. 3) этап абвяшчэння і існавання незалежнай і суверэннай Рэспублікі Беларусь; 4) этап утварэння і існавання ВКЛ.
А 13	У гісторыі беларускай дзяржаўнасці А. Чарвякоў, Я. Адамовіч, М. Галадзед, П.	1) кіраўнікі Савета міністраў БССР; 2) старшіныі Вярхоўнага Савета

	Панамарэнка – гэта:	Рэспублікі Беларусь; 3) старшыні Савета Рэспублікі; 4) старшыні СНК БССР.
А 14	Пасады, якія ўваходзяць у структуру вышэйшага органа выканаўчай улады Рэспубліцы Беларусь, – гэта (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*):	1) Генеральны пракурор; 2) Кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь; 3) Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь; 4) Прэм'ер-міністр; 5) Старшыня Камітэта дзяржаўнага кантролю; 6) Старшыня Савета Рэспублікі.
А 15	Першы ў гісторыі Рэспублікі Беларусь кіраўнік вышэйшага органа выканаўчай улады (Старшыня Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь), – гэта:	1) Р. Галоўчанка; 2) В. Кебіч; 3) С. Румас; 4) М. Чыгір.
А 16	Орган улады, які, згодна з Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь, прадстаўляе яе прадстаўнічую і заканадаўчую галіны, – гэта:	1) Адміністрацыя Прэзідэнта; 2) Канстытуцыйны суд; 3) Нацыянальны сход Рэспублікі Беларусь; 4) Савет Міністраў.
А 17	Палаты Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь – гэта:	1) Нацыянальны савет; 2) Палата выбаршчыкаў; 3) Палата прадстаўнікоў; 4) Савет Міністраў; 5) Савет Рэспублікі.
А 18	Згодна Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь верхняя палата Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, – гэта:	1) Палата выбаршчыкаў; 2) Палата прадстаўнікоў; 3) Савет Міністраў; 4) Савет Рэспублікі.
А 19	Згодна з рэдакцыяй Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь ад 2022 г. мінімальны ўзрост кандыдата на абранне на пасаду ніжняй палаты Нацыянальнага сходу складае не менш за:	1) 21 год; 2) 30 гадоў; 3) 35 гадоў; 4) 40 гадоў.
А 20	Згодна Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь у рэдакцыі 1994 г. галіны вышэйшым органам як прадстаўнічай, так і заканадаўчай ўлады з'яўляўся:	1) Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь; 2) Нацыянальны сход; 3) Палата прадстаўнікоў; 4) Савет Рэспублікі.

А 21	У гісторыі беларускай дзяржаўнасці з 1581 г. вышэйшы судовы орган ВКЛ – гэта:	1) Галоўны літоўскі трыбунал; 2) копны суд; 3) магістрацкі суд; 4) суд послухаў.
А 22	Згодна з рэдакцыяй Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь ад 2022 г. пабудова судовай сістэмы ў краіне адбываецца на прынцыпах (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*):	1) іерархічнасці; 2) навуковасці; 3) спецыялізацыі; 4) тэрытарыяльнасці; 5) узнаўляльнасці.
А 23	Згодна з рэдакцыяй Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь ад 2022 г. колькасны склад судзяў Канстытуцыйнага Суда налічвае:	1) 7; 2) 9; 3) 11; 4) 12.
А 24	Уладны орган, у паўнамоцтвах якога згодна з рэдакцыяй Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь ад 2022 г. абіраюцца і вызваляюцца ад пасады Старшыня і суддзі Вярхоўнага Суда, – гэта:	1) Адміністрацыя Прэзідэнта; 2) Канстытуцыйны Суд; 3) Савет Міністраў; 4) Усебеларускі народны сход.
А 25	Згодна адміністратыўна-тэрытарыяльнаму падзелу Рэспублікі Беларусь буйнейшай адзінкай падзелу з'яўляецца:	1) вобласць; 2) грамада; 3) край; 4) раен.
А 26	Згодна з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь узроставы цэнз кандыдата на абранне ў дэпутаты мясцовых Саветаў дэпутатаў складае:	1) 16 гадоў; 2) 18 гадоў; 3) 20 гадоў; 4) 25 гадоў.
А 27	У сваей сукупнасці грамадскія структуры, якія ўзаемадзейнічаюць з дзяржавай, але не залежаць ад яе; вызначаецца як якасны стан узаемаадносін паміж дзяржавай і грамадствам, пры якім правы грамадзян абаронены законам і ўлада перадае частку сваіх	1) грамадзянства; 2) грамадзянскае грамадства; 3) мясцовае самакіраванне; 4) палітычная сістэма.

	функцый мясцовым органам самакіравання. Гэта:	
А 28	Партыйная сістэма ў Рэспубліцы Беларусь, пачынаючы з 1991 г. – гэта сістэма:	1) аднапартыйная; 2) двухпартыйная; 3) монапартыйная; 4) шматпартыйная.
А 29	У адрозненне ад грамадскіх арганізацый палітычныя партыі:	1) змагаюцца за ўладу; 2) маюць арганізацыйнае афармленне і структуру; 3) маюць кіраўніцтва і лідэраў; 4) маюць Устаў і Праграму.
А 30	Згодна беларускаму заканадаўству членства ў палітычнай партыі недапушчальна сярод іншых для (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*):	1) былых супрацоўнікаў пракуратуры; 2) дзеяздольных грамадзян Беларусі, якія дасягнулі 18-гадовага ўзросту; 3) кандыдатаў у Прэзідэнты Рэспублікі Беларусь; 4) супрацоўнікаў органаў унутраных спраў; 5) супрацоўнікаў Камітэта дзяржаўнага кантролю; 6) супрацоўнікаў органаў бяспекі.
В 1	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, АБГВ*): А) I Статут ВКЛ; Б) II Статут ВКЛ; В) III Статут ВКЛ; Г) Судзебнік Казіміра Ягелончыка.	
В 2	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, АБГВ*): А) абвяшчэнне дэмакратычных свабод згодна Маніфесту імператара Мікалая II; Б) выключнае выданне прававых актаў згодна воле імператара Расіі («Полное собрании законов Российской империи»); В) дзейнасць на беларускіх землях норм права Расійскай	

	імперыі і III Статута ВКЛ; Г) дзейнасць на тэрыторыі ВКЛ выключна норм права III Статута ВКЛ.	
В 3	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, АБГВ*): А) Канстытуцыя БССР («Канстытуцыя перамогшага сацыялізма»); Б) Канстытуцыя БССР («Канстытуцыя развітога сацыялізма»); В) Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь; Г) Канстытуцыя ССРБ.	
В 4	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, БГВА*): А) прыняцце першай рэдакцыі Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь; Б) новая рэдакцыя Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь па выніках рэферэндума з пачаткам пераразмеркавання паўнамоцтваў на карысць выканаўчай ўлады і Прэзідэнта; В) увядзенне ў канстытуцыйныя нормы палажэнняў аб Усебеларускім народным сходзе; Г) увядзенне паправак у Канстытуцыю Рэспублікі Беларусь, звязаных з тэрмінам паўнамоцтваў адной асобы, якая выбрана Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь.	
В 5	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці кіраўнікоў беларускай ўлады	

	(*напрыклад, АБГВ*): А) М. Грыб; Б) В. Кузняцоў; В) С. Шарэцкі; Г) С. Шушкевіч.	
В 6	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, БГАВ*): А) міністэрства БССР і Рэспублікі Беларусь; Б) міністэрства імператарскай Расіі; В) народныя камісарыяты БССР; Г) Паны-Рада ВКЛ.	
В 7	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці кіраўнікоў беларускага ўрада (*напрыклад, АБГВ*): А) Р. Галоўчанка; Б) А. Кабякоў; В) М. Мясніковіч; Г) С. Румас.	
В 8	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) Канстытуцыя Рэчы Паспалітай; 2) «Руская праўда»; 3) Статуты ВКЛ; 4) Судзебнік Казіміра Ягелончыка. А) X–XII стст.; Б) XVI ст.; В) 1447 г.; Г) 1468 г.; Д) 1791 г..	
В 9	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) Дэкларацыя аб аб’яднанні ЛітБелССР; 2) Канстытуцыя БССР; 3) Маніфест аб стварэнні	

	ССРБ; 4) Устаўныя граматы БНР. А) 21 лютага, 9 і 25 сакавіка 1918 г.; Б) 1 студзеня 1919 г.; В) 3 лютага 1919 г.; Г) 30 снежня 1922 г.; Д) 5-12 красавіка 1927 г..	
В 10	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) Дэкларацыя аб дзяржаўным суверэнітэце БССР; 2) Закон «Аб забеспячэнні палітычнай і эканамічнай самастойнасці БССР»; 3) Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь; 4) пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь аб скасаванні Дагавора аб утварэнні СССР. А) 27 ліпеня 1990 г.; Б) 26 жніўня 1991 г.; В) 10 снежня 1991 г.; Г) 15 мая 1992 г.; Д) 15 сакавіка 1994 г..	
В 11	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) кіраванне дварцовай вартай; 2) кіраўніцтва слугамі пры двары вялікага князя літоўскага; 3) пераклад з замежных моў; 4) сервіроўка гаспадарскага стала; А) гетман дворны; Б) маршалак дворны; В) стайнік;	

	Г) стольнік дворны; Д) талмач.	
В 12	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) аднапалатны парламент БССР з 1938 г.; 2) аднапалатны парламент ССРБ і БССР да 1938 г.; 3) верхняя палата парламента Рэспублікі Беларусь; 4) ніжняя палата парламента Рэспублікі Беларусь; А) Вярхоўны Савет БССР; Б) Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь; В) Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь; Г) Усебеларускі народны сход; Д) Цэнтральны Выканаўчы Камітэт БССР.	
В 13	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) Дэкларацыя аб дзяржаўным суверэнітэце БССР; 2) Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь; 3) прыняцце рэдакцый Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь; 4) Усебеларускі народны сход. А) абвяшчэнне вяршэнства канстытуцыі і законаў рэспублікі над агульнасаюзнымі нормамі; Б) правядзенне судовай рэформы;	

	В) планаванне сацыяльна-эканамічнага развіцця; Г) ратыфікацыя пагадненняў аб спыненні існавання СССР; Д) умацаванне прэзідэнцкай улады.	
В 14	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) Закон Рэспублікі Беларусь «Аб палітычных партыях»; 2) мясцовыя Саветы дэпутатаў; 3) Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь; 4) паселак, раен і горад, вобласць. А) адміністратыўна-тэрытарыяльны падзел; Б) кантроль над галінамі ўлады; В) мясцовае самакіраванне; Г) савецкая грамадска-палітычная сістэма; Д) шматпартыйнасць.	
В 15	З годна з артыкулам 1 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь наша краіна – гэта «унітарная …. сацыяльная прававая дзяржава».	
В 16	У 1937-39 гг. распрацоўваўся і пачаў рэалізоўвацца праект пераносу сталіцы БССР у горад (*вызначце лічбу на карце і назву, напрыклад: 2БРЭСТ*):	

	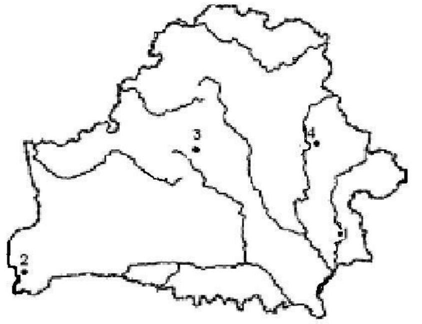	
В 17	…. – гэта назва ніжняй палаты Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь згодна Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь.	
В 18	Згодна Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь у рэдакцыі 2022 г. кіраўнікі мясцовых выканаўчых і распарадчых органаў назначаюцца на пасаду і вызваляюцца ад пасады …. Рэспублікі Беларусь.	
В 19	…. ў палітычнай сферы – гэта супрацьдзеянне, проціпастаўленне сваіх поглядаў, сваей палітыкі якой-небудзь іншай палітыцы, іншым поглядам.	
В 20	Беларускі горад, які да 2009 г. уключна меў статус культурнай сталіцы Рэспублікі Беларусь (*вызначце лічбу на карце і назву, напрыклад: 3МІНСК*):	

В 21	…. – гэта назва буйнога беларускага рэспубліканскага грамадскага аб’яднання, створанага 17 лістапада 2007 г. на ўстаноўчым з’ездзе з мэтай развіцця грамадзянскага грамадства і падтрымкі палітыкі Прэзідэнта А. Лукашэнка.	

РАЗДЗЕЛ 3
БЕЛАРУСЬ НА МЯЖЫ КУЛЬТУР І ЦЫВІЛІЗАЦЫЙ
ВАРЫЯНТ 1

№	Фармулеўкі заданняў	Варыянт (варыянты) адказу (адказаў)
А 1	Вялікая супольнасць людзей, якія валодаюць агульнымі асаблівасцямі мовы, культуры, быту, усведамляюць свае культурна-бытавое адзінства і пражываюць сумесна на адной тэрыторыі або асобнымі групамі сярод іншых народаў, – гэта:	1) канфесія; 2) партыя; 3) сацыяльная група; 4) этнас.
А 2	Частка этнаса, якая пражывае па-за краінай свайго паходжання, утварае згуртаваныя і ўстойлівыя	1) дыяспара; 2) канфесія; 3) метраполія; 4) племя.

	этнічныя групы ў краіне пражывання, і мае сацыяльныя інстытуты для падтрымкі і развіцця сваей ідэнтычнасці і супольнасці, – гэта:	
А 3	Гістарычна ўстойлівая супольнасць людзей, якая ўтвараецца ў працэсе фарміравання агульнасці іх тэрыторыі, эканамічных сувязей, літаратурнай мовы, асаблівасцей культуры і духоўнага абліччa, – гэта:	1) народнасць; 2) нацыя; 3) племя; 4) род.
А 4	Аўтар тэорыі, згодна з якой узнікненне назвы «Белая Русь» звязваецца з вызначэннем бакоў свету па каляровым азначэнні (белы колер – з землямі на Захадзе), – гэта:	1) М. Доўнар-Запольскі; 2) У. Ігнатоўскі; 3) М. Піліпенка; 4) В. Сядоў.
А 5	Дата прыняцця рэдакцыі Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, згодна з якой у галоўным законе краіны была замацавана сітуацыя дзяржаўнага дзвухмоў’я, – гэта:	1) 1994 г.; 2) 1996 г.; 3) 2004 г.; 4) 2022 г..
А 6	Асновай этнічнай самасвядомасці асобы ці этнічнай групы разам з адносінамі да Бацькаўшчыны з’яўляюцца (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*):	1) гістарычная памяць; 2) маемаснае становішча; 3) мова; 4) нацыянальны менталітэт; 5) сацыяльная структура грамадства; 6) усваенне культурных здабыткаў свайго народа; 7) цыкл жыццядзейнасці; 8) экалагічны стан асяроддзя.
А 7	Крытэрый, згодна якому вызначаюць паслядоўнасць якаснага развіцця этнасацыяльных супольнасцей, – гэта ступень:	1) асіміляцыі; 2) інтэграцыі; 3) кансалідацыі; 4) міксацыі.
А 8	Паходжанне народа, працэс яго станаўлення,	1) антрапагенэз; 2) стагнацыя;

	фарміравання ў выніку змешвання, асіміляцыі, інтэграцыі розных плямен і народаў, – гэта:	3) менталітэт; 4) этнагенэз.
А 9	Адна з сусветных рэлігій, прыхільнікі веравызнання якой гістарычна складаюць у Рэспубліцы Беларусь большасць насельніцтва, – гэта:	1) будызм; 2) іслам; 3) іудаізм; 4) хрысціянства.
А 10	Насаджэнне польскай культуры ў землях з няпольскім насельніцтвам, падвержаных польскаму культурнаму ўплыву – гэта:	1) акаталічванне; 2) асадніцтва; 3) паланізацыя; 4) пацыфикацыя.
А 11	Назва яўрэйскай абшчыны , – гэта:	1) кагал (кахал); 2) кітаб; 3) тэфсір; 4) улус.
А 12	Сумеснае пражыванне ў Беларусі прадстаўникоў розных этнасаў і прыхільнікаў розных веравызнання з'яўляецца сведчаннем існавання:	1) монаканфесійнага і монаэтнічнага грамадства; 2) сацыяльна арыентаванай эканомікі; 3) шматвектарнай знешняй палітыкі; 4) шматэтнічнай і шматканфесійнай дзяржавы.
А 13	У гісторыі беларускай дзяржаўнасці герб “Пагоня” з’яўляўся дзяржаўнім сімвалам:	1) БССР; 2) ВКЛ; 3) ЛітБелССР; 4) Полацкага княства часоў Усяслава Брачыславіча.
А 14	Аўтар эскіза герба БССР 1927 г. – гэта:	1) В. Волкаў; 2) М. Гусеў; 3) У. Крукоўскі; 4) М. Савіцкі.
А 15	У гісторыі беларускай дзяржаўнасці адносна дзяржаўных сімвалаў Беларусі даты 1951 г., 1991 г., 1995 г. – гэта даты прыняцця дзяржаўнага сімвала:	1) герба; 2) гімна; 3) канстытуцыі; 4) сцяга;
А 16	Дзяржаўны сцяг БССР, аўтарам эскіза якога	1) 1947 г.; 2) 1951 г.;

	з'яўляўся М. Гусеў, быў прыняты ў, – гэта:	3) 1955 г.; 4) 1961 г..
А 17	У адпаведнасці з Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь сімваламі суверэнітэту краіны з'яўляюцца (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*):	1) Дзяржаўная мяжа; 2) Дзяржаўны герб; 3) Дзяржаўны гімн; 4) Дзяржаўны сцяг; 5) Канстытуцыя дзяржавы; 6) сталіца дзяржавы.
А 18	Гімнам БССР да прыняцця ў 1955 г. новага варыянта з'яўляўся музычны твор:	1) «Інтэрнацыянал»; 2) «Красуй, Беларусь» 3) «Мы беларусы…»; 4) «Радзіма мая дарагая».
А 19	Разам з Днем народнага адзінства, Днем Незалежнасці Рэспублікі Беларусь (Днем Рэспублікі), Днем яднання народаў Беларусі і Расіі статус дзяржаўных святаў у нашай краіне маюць (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*):	1) Дзень ведаў; 2) Дзень Дзяржаўнага сцяга Рэспублікі Беларусь; 3) Дзень Канстытуцыі; 4) Дзень маці; 5) Дзень Перамогі; 6) Дзень сям'і.
А 20	Дата правядзення Першага Усебеларускага народнага схода прыпадае на:	1) 1996 г.; 2) 2001 г.; 3) 2006 г.; 4) 2010 г..
А 21	У гісторыі беларускай дзяржаўнасці пачатак рэалізацыі беларускай мадэлі сацыяльна-эканамічнага развіцця прыпадае на:	1) пач. 1990-х гг.; 2) сяр. 1990-х гг.; 3) пач. 2000-х гг.; 4) сяр. 2000-х гг..
А 22	Рысамі беларускай мадэлі сацыяльна-эканамічнага развіцця сярод іншага з'яўляюцца (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*):	1) арыентацыя на знешнія займы; 2) вядучая роля прыватнага сектара эканомікі; 3) інтэграцыя выключна з Расійскай Федэрацыяй; 4) моцная і эфектыўная дзяржаўная ўлада; 5) роўнасць розных форм уласнасці; 6) эфектыўнасць вядзення гаспадаркі.
А 23	Парк высокіх тэхналогій	1) 2001 г.;

	(ПВТ) пачаў сваю дзейнасць у Рэспубліцы Беларусь у:	2) 2005 г.; 3) 2011 г.; 4) 2012 г..
А 24	Згодна Канстытуцыі дзяржавы ў рэдакцыі 2022 г. вышэйшы прадстаўнічы орган народаўладдзя Рэспублікі Беларусь, які вызначае стратэгічныя напрамкі развіцця грамадства і дзяржавы, забяспечвае непахіснасць канстытуцыйнага ладу, пераемнасць пакаленняў і грамадзянскую згоду, – гэта:	1) Адміністрацыя Прэзідэнта; 2) Канстытуцыйны Суд; 3) Савет Міністраў; 4) Усебеларускі народны сход.
А 25	Сектар эканомікі, якому належыць вядучая роля ў беларускай мадэлі сацыяльна-эканамічнага развіцця, – гэта:	1) аграрны; 2) дзяржаўны; 3) інфармацыйны; 4) прыватны.
А 26	Горад, у якім пачала сваю дзейнасць першая ў Рэспубліцы Беларусь Свабодная Эканамічная Зона (СЭЗ), – гэта:	1) Брэст; 2) Віцебск; 3) Гродна; 4) Мінск.
А 27	Укладанне капіталу ў галіны эканомікі як унутры краіны, так і за мяжой з мэтай атрымання прыбытку, – гэта:	1) інавацыі; 2) інвестыцыі; 3) раздзяржаўленне; 4) ценявая эканоміка.
А 28	Незалежнасць краіны ў знешняй і ўнутранай палітыцы раскрываецца праз паняцце:	1) грамадзянства; 2) грамадзянскае грамадства; 3) палітычная сістэма; 4) суверэнітэт.
А 29	Дата ўтварэння СНД прыпадае на:	1) 25 жніўня 1991 г. 2) 19 верасня 1991 г. 3) 8 снежня 1991 г. 4) 10 снежня 1991 г.
А 30	Прыярытэтамі знешняй палітыкі Рэспублікі Беларусь на міжнароднай арэне з'яўляюцца:	1) інтэграцыя ў сусветную супольнасць як раўнапраўнай, суверэннай, незалежнай дзяржавы; 2) захаванне ядзернай зброі як сродка забеспячэння нацыянальнай бяспекі; 3) нарошчванне ваенных

		арсеналаў і ўзброеных сіл; 4) садзейнічанне будаўніцтву новай сусветнай і еўрапейскай бяспекі; 5) удзел у блокавай ваеннай інтэграцыі з краінамі Захаду.
В 1	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці фарміравання азначаныя этнасацыяльныя супольнасці (*напрыклад, АБГВ*): А) народнасць; Б) нацыя; В) племя; Г) род.	
В 2	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, АБГВ*): А) вылучэнне ў хрысціянстве плыняў – каталіцызму і хрысціянства; Б) пачатак хрысціянізацыі насельніцтва ўсходнеславянскіх княстваў; В) пранікненне ідэй пратэстантызму ў ВКЛ; Г) утварэнне ўніяцтва.	
В 3	Вызначце дакладна ў паслядоўнасці ўзрастання лічбавай колькасці прыхільнікаў той ці іншай канфесіі ў Рэспубліцы Беларусь (*напрыклад, АБГВ*): А) каталікі; Б) мусульмане; В) праваслаўныя; Г) пратэстанты.	
В 4	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, БГВА*): А) Дзяржаўны Герб БССР; Б) Дзяржаўны Герб ЛітБелССР; В) Дзяржаўны Герб ССРБ; Г) Дзяржаўныя Гербы	

	Рэспублікі Беларусь.	
В 5	Вызначце дакладна ў храналагічным парадку святкавання азначаныя законам дзяржаўныя святы Рэспублікі Беларусь (*напрыклад, АБГВ*): А) Дзень Дзяржаўнага герба Рэспублікі Беларусь і Дзяржаўнага сцяга Рэспублікі Беларусь; Б) Дзень Канстытуцыі; В) Дзень народнага адзінства; Г) Дзень Незалежнасці Рэспублікі Беларусь.	
В 6	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, БГАВ*): А) Дагавор аб дружбе, добрасуседстве і супрацоўніцтве Беларусі і Расіі; В) Дагавор аб стварэнні Саюза Беларусі і Расіі; Г) Дагавора аб стварэнні Саюзнай дзяржавы Беларусі і Расіі; Б) Дагавор аб Супольнасці Рэспублікі Беларусь і Расійскай Федэрацыі.	
В 7	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, АБГВ*): А) падпісанне Рэспублікай Беларусь Дамовы аб стварэнні адзінай мытнай тэрыторыі і фарміраванні Мытнага саюза з Расіей і Казахстанам; Б) падпісанне Рэспублікай Беларусь Статута Арганізацыі Дагавора аб калектыўнай бяспецы; В) пачатак удзелу Рэспублікі	

	Беларусь у праграме «Усходняе партнерства»; Г) стварэнне з удзелам Рэспублікі Беларусь арганізацыі Еўразійскай эканамічнай супольнасці.	
В 8	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) Я. Карскі; 2) В. Ластоўскі; 3) П. Растаргуеў; 4) А. Шахматаў. А) аўтахтонная канцэпцыя этнагенэзу; Б) дрыгавіцка-радзіміцкая канцэпцыя этнагенэзу; В) крывіцкая канцэпцыя этнагенэзу; Г) племянная канцэпцыя этнагенэзу; Д) старажытнаруская канцэпцыя этнагенэзу.	
В 9	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) Берасце, Гродна, Слонім; 2) Вільня, Ліда; 3) Кобрыншчына, Магілеўшчына; 4) Мір, Смаргонь і Эйшышкес. А) цэнтры кампактнага рассялення будыстаў; Б) цэнтры кампактнага рассялення нямецкіх абшчын; В) цэнтры кампактнага рассялення татараў; Г) цэнтры кампактнага рассялення цыган; Д) цэнтры кампактнага рассялення яўрэяў.	

В 10	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) іслам; 2) іўдаізм; 3) каталіцызм; 4) праваслаў'е. А) мячэць; Б) касцел; В) капішча; Г) сінагога; Д) царква.	
В 11	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) лютэранская кірха; 2) кітаб; 3) кагал (кахал); 4) табар. А) нямецкія перасяленцы; Б) палякі; В) татары; Г) цыганскае насельніцтва; Д) яўрэі.	
В 12	Правільна суаднясіце ў якасці элементаў двух мностваў паказчыкі колькасці прыхільнікаў той ці іншай канфесіі сярод насельництва сучаснай Рэспублікі Беларусь (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) буддысты; 2) іўдзеі; 3) мусульмане; 4) хрысціяне. А) менш за 0,1 %; Б) 0,1 %; В) 0,2 %; Г) 50 %; Д) 92 %.	
В 13	Правільна суаднясіце	

	элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) аўтарства літаратурнага тэкста Дзяржаўнага Гімна Рэспублікі Беларусь; 2) аўтарства музыкі Дзяржаўнага Гімна Рэспублікі Беларусь; 3) аўтарства эскіза Дзяржаўнага Герба Рэспублікі Беларусь 1991 г.; 4) аўтарства эскіза Дзяржаўнага сцяга БССР 1951 г.. А) В. Волкаў; Б) М. Гусеў; В) У. Карызна, М. Клімковіч; Г) У. Крукоўскі; Д) Н. Сакалоўскі.	
В 14	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў: азначаныя законам дзяржаўныя святы Рэспублікі Беларусь і даты іх святкавання (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) Дзень Канстытуцыі; 2) Дзень народнага адзінства; 3) Дзень Перамогі; 4) Дзень яднання народаў Беларусі і Расіі. А) 17 верасня; Б) 2 красавіка; В) 3 ліпеня; Г) 9 мая; Д) 15 сакавіка.	
В 15	…. – гэта замацаваная ў Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь сітуацыя надання дзяржаўнага статусу рускай і беларускіх моў згодна 17 артыкула галоўнага закона краіны.	

В 16	Беларускі горад, які разам з Гродна з'яўляўся месцам узнікнення гістарычна першагай яўрэйскай абшчыны ў XIV – XV стст. (*вызначце лічбу на карце і назву, напрыклад: 3МІНСК*):	
В 17	…. – гэта веравызнанне ці асаблівасць веравызнання ў межах вызначанага рэлігійнага вучэння, а таксама аб'яднанне вернікаў, якія прытрымліваюцца гэтага веравызнання.	
В 18	…. …. Беларусі – гэта ганаровы статус, які прысвойваецца твму ци иншаму гораду ў Рэспублицы Беларусь у выніку штогадовага абрання цэнтрам культурнага жыцця краіны з мэтай развіцця і ўзбагачэння культурнага жыцця рэгіёнаў, актывізацыі мясцовай грамадскай ініцыятывы па падтрымцы нацыянальнай культуры, прыцягнення ўвагі шырокай грамадскасці, турыстаў.	
В 19	…. – гэта мадэль эканамічнага развіцця, пры якой суіснуюць дзяржаўны і прыватны сектары эканомікі, а дзяржава адыгрывае вызначальную ролю ў	

	рэгуляванні эканамічных працэсаў і фарміраванні ўмоў для забеспячэння патрэб насельніцтва.	
В 20	Беларускі горад, у якім у 2012 г. пачаў працу музей сучаснай беларускай дзяржаўнасці (*вызначце лічбу на карце і назву, напрыклад: 4БРЭСТ*):	
В 21	« …. …. » – гэта назва індустрыяльнага парка са спецыяльным прававым рэжымам на пяцьдзесят год, створанага ў Смалявіцкім раене Мінскай вобласці ў адпаведнасьці з указам Прэзыдэнта Беларусі ў 2012 годзе згодна з міжурадавай дамовай паміж КНР і Рэспублікай Беларусь.	

ВАРЫЯНТ 2

№	Фармулеўкі заданняў	Варыянт (варыянты) адказу (адказаў)
А 1	Група прадстаўнікоў пэўнага этнасу, якая кампактна пражывае ў іншаэтнічным асяроддзі (напрыклад, рускія, палякі ці татары на Беларусі), – гэта:	1) пакаленне; 2) рэлігійная канфесія; 3) сацыяльная група; 4) этнічная група.
А 2	Супольнасць людзей, якая	1) народнасць;

	склалася гістарычна і характарызуецца адзінствам паходжання, адзінай мовай, тэрыторыяй, матэрыяльнай і духоўнай культурай, псіхічным складам, этнічнай самасвядомасцю, – гэта:	2) нацыя; 3) племя; 4) род.
А 3	У працэсе этнагенэза беларускага этнасу ў храналагічны перыяд з канца XIII і да завяршэння XVI ст. адбывалася развіцце:	1) народнасці; 2) нацыі; 3) плямен; 4) родаў.
А 4	Аўтар тэорыі, згодна з якой узнікненне назвы «Белая Руь» звязваецца з адметнасцю беларускай гісторыі, у якой беларусы не зведалі мангола-татарскай няволі і сталі «вольнай», «Белай» Руссю:	1) М. Доўнар-Запольскі; 2) М. Ермаловіч; 3) М. Піліпенка; 4) В. Сядоў.
А 5	Артыкул Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, згодна з якім заканадаўча зацверджана сітуацыя лзяржаўнага білінгвізма, – гэта:	1) 1; 2) 9; 3) 17; 4) 36.
А 6	Асноўнымі прыкметамі этнасу з'яўляюцца (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*):	1) гістарычная памяць; 2) культура; 3) маемаснае становішча; 4) мова; 5) сацыяльная структура грамадства; 6) цыкл жыццядзейнасці; 7) этнічная самасвядомасць; 8) этнічная тэрыторыя пражывання.
А 7	У развіцці этнагенэзу асіміляцыя, інтэграцыя, кансалідацыя, міксацыя і акультурацыя, – гэта:	1) ступені развіцця этнаса; 2) узроўні іерархіі этнічных супольнасцей; 3) этапы этнічнай гісторыі; 4) этнічныя працэсы.
А 8	Гістарычная крыніца, якая з'яўляецца прыкладам найбольш ранняга прыгадвання назвы «Белая	1) «Аповесць мінулых гадоў»; 2) «Кведлінбургскія хронікі»; 3) «Пачатак апісання зямель» (Дублінскі рукапіс);

	Русь» з усіх вядомых, – гэта:	4) Радзівілаўскі летапіс.
А 9	Веравызнанне ці асаблівасць веравызнання ў межах вызначанага рэлігійнага вучэння, а таксама аб’яднанне вернікаў, якія прытрымліваюцца дадзенага веравызнання, – гэта:	1) ідэалогія; 2) канфесія; 3) самасвядомасць; 4) светапогляд.
А 10	Насаджэнне рускай культуры ў беларускіх землях з мясцовым насельніцтвам, падвержаным польскаму культурнаму ўплыву, – гэта:	1) асадніцтва; 2) пацыфикацыя 3) русіфікацыя; 4) хрысціянізацыя.
А 11	Назва татарскай абшчыны , – гэта:	1) кагал (кахал); 2) кітаб; 3) тэфсір; 4) улус.
А 12	Шырокая дзейнасць у сучаснай Рэспубліцы Беларусі прадстаўнікоў каталіцкай, праваслаўнай, уніяцкай і пратэстанцкіх канфесій з'яўляецца сведчаннем:	1) існавання монаканфесійнага грамадства; 2) складвання рэлігійнага канфлікту; 3) уплывовага распаўсюджання хрысціянства; 4) шматэтнічнай і шматканфесійнай дзяржавы.
А 13	У гісторыі беларускай дзяржаўнасці герб “Пагоня” і бел-чырвона-белы сцяг з’яўляліся дзяржаўным сімваламі:	1) БНР; 2) БССР; 3) ЛітБелССР; 4) ССРБ.
А 14	Аўтар эскіза герба Рэспублікі Беларусь, які з’яўляўся дзяржаўным сімвалам краіны ў 1991–1995 гг., – гэта:	1) В. Волкаў; 2) М. Гусеў; 3) У. Крукоўскі; 4) М. Савіцкі.
А 15	Аўтарам эскіза Дзяржаўнага сцяга БССР 1951 г. з’яўляўся:	1) В. Волкаў; 2) М. Гусеў; 3) У. Крукоўскі; 4) М. Савіцкі.
А 16	У гісторыі беларускай дзяржаўнасці адносна дзяржаўных сімвалаў Беларусі даты 1955 г., 2002 г., – гэта даты прыняцця дзяржаўнага сімвала:	1) герба; 2) гімна; 3) канстытуцыі; 4) сцяга;
А 17	Аўтарамі словаў	1) Н. Гілевіч;

	Дзяржаўнага гімна Рэспублікі Беларусь з'яўляюцца (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*):	2) У. Карызна; 3) М. Клімковіч; 4) Я. Купала; 5) П. Панчанка; 6) Л. Пранчак.
А 18	Гімнам БССР, які быў прыняты ў 1955 г., з'яўляўся музычны твор:	1) «Інтэрнацыянал»; 2) «Красуй, Беларусь» 3) «Мы беларусы…»; 4) «Радзіма мая дарагая».
А 19	Разам з Днем Канстытуцыі, Днем Перамогі, Днем Дзяржаўнага сцяга Рэспублікі Беларусь статус дзяржаўных святаў у нашай краіне маюць (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*):	1) Дзень ведаў; 2) Дзень маці; 3) Дзень народнага адзінства; 4) Дзень Незалежнасці Рэспублікі Беларусь (Дзень Рэспублікі); 5) Дзень сям'і; 6) Дзень яднання народаў Беларусі і Расіі.
А 20	Характэрныя рысы беларускай мадэлі сацыяльна арыентаванай рынкавай эканомікі – гэта (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*):	1) абарона інтарэсаў айчынных вытворцаў; 2) дэмантаж колгасна-саўгаснай сістэмы; 3) існаванне дзяржаўнага рэгулявання ў эканоміцы; 4) недапушчальнасць прыватнай уласнасці ў сферы абслугоўвання; 5) развіцце сістэмы сацыяльнай абароны насельніцтва; 6) шматвектарнасць знешнеэканамічнага супрацоўніцтва.
А 21	Дзень яднання народаў Беларусі і Расіі як Дзяржаўнае свята ў Рэспубліцы Беларусь адзначаецца:	1) 2 красавіка; 2) 25 кастрычніка; 3) 24 лістапада; 4) 8 снежня.
А 22	Рысамі беларускай мадэлі сацыяльна-эканамічнага развіцця сярод іншага з'яўляюцца (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*):	1) арыентацыя на знешнія займы; 2) вядучая роля дзяржаўнага сектара эканомікі; 3) гарантыі палітычнай стабільнасці, сацыяльнай справядлівасці і бяспекі; 4) вядучая роля прыватнага сектара эканомікі; 5) інтэграцыя выключна з Расійскай Федэрацыяй;

		6) накіраванасць на фарміраванне сацыяльна арыентаванай рыначнай эканомікі.
А 23	Музей сучаснай беларускай дзяржаўнасці ў Рэспубліцы Беларусь пачаў сваю працу ў:	1) 2001 г.; 2) 2005 г.; 3) 2010 г.; 4) 2012 г..
А 24	Колькасны склад Усебеларускага народнага схода згодна з рэдакцыяй Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь ад 2022 г.:	1) 80; 2) 110; 3) 150; 4) 1200.
А 25	У Рэспубліцы Беларусь належная ўвага да сацыяльных праграм і адмова ад правядзення рэфармавання эканомікі краіны па варыянце «шокавай тэрапіі» з'яўляецца сведчаннем:	1) кансервацыі каманднa-адміністрацыйных метадаў кіравання; 2) разбурэння калгасна-саўгаснай сістэмы; 3) сацыяльна арыентаванай рынкавай эканомікі; 4) шматвектарных знешнеэканамічных сувязяў.
А 26	Удастоены ўпершыню ў гісторыі Рэспублікі Беларусь ганароваг звання Героя Беларусі:	1) М. Высоцкі; 2) У. Карват; 3) П. Марыеў; 4) П. Пракаповіч.
А 27	На мяжы 1980-х – у пачатку 1990-х гг. публіцыстычны выраз «парад суверэнітэтаў» вызначаў:	1) працэс інтэграцыі рэспублік былога СССР; 2) працэс набыцця рэспублікамі СССР сапраўднай дзяржаўнасці і суверэнітэту; 3) святкаванне юбілейнай гадавіны ўтварэння СССР; 4) утварэнне федэратыўнай дзяржавы з новым палітычным і эканамічным зместам.
А 28	Сацыякультурная і палітычная супольнасць людзей, што склалася гістарычна, мае тэрыторыю сталага пражывання незалежна ад нацыянальнасці і аб’яднана адным дзяржаўным кіраваннем, а таксама грамадзянствам, – гэта:	1) грамадзянства; 2) грамадзянскае грамадства; 3) грамадзянская нацыя; 4) палітычная сістэма.

А 29	Дата ратыфікацыі Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь Белавежскіх пагадненняў прыпадае на:	1) 25 жніўня 1991 г. 2) 19 верасня 1991 г. 3) 8 снежня 1991 г. 4) 10 снежня 1991 г.
А 30	Адзін з важных прынцыпаў знешняй палітыкі Рэспублікі Беларусь	1) ажыццяўленне інтэграцыі выключна з краінамі СНД; 2) карэннае рэфармаванне нормаў міжнароднага права; 3) непарушнасць дзяржаўных межаў і суверэнітэт кріны; 4) удзел у блокавай ваеннай інтэграцыі з краінамі Захаду.
В 1	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, АБГВ*): А) балта-славянскі перыяд этнагенэзу беларускага этнасу; Б) індаеўрапейскі перыяд этнагенэзу беларускага этнасу; В) перыяд агульнаславянскага адзінства этнагенэзу беларускага этнасу; Г) перыяд развіцця этнагенэзу беларускага этнасу ва ўмовах ВКЛ.	
В 2	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, АБГВ*): А) існаванне язычніцтва як формы політэізму; Б) узнікненне анімізму, татэмізму, фетышызму; В) узнікненне міравых рэлігій; Г) фарміраванне і развіцце нацыянальных рэлігій.	
В 3	Вызначце дакладна ў паслядоўнасці ўзрастання лічбавай колькасці прыхільнікаў той ці іншай канфесіі ў Рэспубліцы	

	Беларусь (*напрыклад, АБГВ*): А) буддысты; Б) іўдзеі; В) мусульмане; Г) хрысціяне.	
В 4	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, БГВА*): А) існаванне ў якасці дзяржаўнага гімна СССР, ССРБ і БССР замежнага твора; Б) прыняцце ў якасці дзяржаўнага сімвала – Дзяржаўнага Гімна БССР «Мы беларусы…»; В) прыняцце ў якасці дзяржаўнага сімвала эскіза Дзяржаўнага Флага БССР; Г) удзел БССР ва ўтварэнні ААН.	
В 5	Вызначце дакладна ў храналагічным парадку святкавання азначаныя законам дзяржаўныя святы Рэспублікі Беларусь (*напрыклад, БГВА*): А) Дзень Канстытуцыі; Б) Дзень народнага адзінства; В) Дзень Перамогі; Г) Дзень яднання народаў Беларусі і Расіі.	
В 6	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, БГАВ*): А) адкрыцце Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі; Б) пачатак будаўніцтва на тэрыторыі Беларусі атамнай электрастанцыі; В) пачатак дзейнасці Парка высокіх тэхналогій (ПВТ); Г) пачатак дзеяння Дагавора аб стварэнні паміж Беларуссю, Расіяй і	

	Казахстанам Еўразійскага эканамічнага саюза (ЕАЭС).	
В 7	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, АБГВ*): А) канчатковы вывад з тэрыторыі Беларусі стратэгічнай ядзернай зброі; Б) падпісанне Рэспублікай Беларусь Статута Арганізацыі Дагавора аб калектыўнай бяспецы (АДКБ); В) пачатак дзейнасці ў Беларусі праекта «Вялікі камень». Г) пачатак удзелу Рэспублікі Беларусь у Руху недалучэння.	
В 8	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) І. Ласкоў; 2) А. Рыпіньскі, Л. Галямбоўскі; 3) В. Сядоў; 4) С. Токараў, А. Шахматаў. А) аўтахтонная канцэпцыя этнагенэзу; Б) вялікапольская канцэпцыя этнагенэзу; В) старажытнаруская канцэпцыя этнагенэзу; Г) субстратная балцкая канцэпцыя этнагенэзу; Д) фіна-угорская канцэпцыя этнагенэзу.	
В 9	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) беларусцы, русіны; 2) ліцвіны; 3) маскавіты 4) палешукі.	

	А) назва жыхароў Маскоўскага княства і Расійскага царства; Б) назва насельніцтва Падзвіння і Падняпроў’я (Полацкага, Віцебскага, Мсціслаўскага і часткова Мінскага ваяводстваў ВКЛ) і заходняй Смаленшчыны; В) саманазва жыхароў Віленскага і Трокскага ваяводстваў і тых ураджэнцаў ВКЛ, якія знаходзіліся па-за межамі краіны; Г) саманазва карэнных жыхароў паўднёвай тэрыторыі насельніцтва Беларусі; Д) саманазва насельніцтва нямецкіх лютэранскіх абшчын.	
В 10	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) іслам; 2) іўдаізм; 3) каталіцызм; 4) праваслаў’е. А) іерэй; Б) імам; В) жрэц; Г) ксендз; Д) равін.	
В 11	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) вылучэнне ў хрысціянстве плыняў – каталіцызму і хрысціянства; 2) пранікненне ідэй пратэстантызму ў ВКЛ; 3) хрысціянізацыя	

	насельніцтва ўсходнеславянскіх княстваў; 4) утварэнне ўніяцтва. А) падтрымка кальвінізму і антытрынітарызму прадстаўнікамі шляхты; Б) пачатак барацьбы за ўплыў паміж двума моцнымі плынямі ў буйной сусветнай рэлігіі; В) перамога Контррэфармацыі; Г) суіснаванне хрысціянства і язычніцтва; Д) узнікненне язычніцтва.	
В 12	Правільна суаднясіце ў якасці элементаў двух мностваў паказчыкі колькасці прыхільнікаў той ці іншай канфесіі ў хрысціянстве сярод насельництва сучаснай Рэспублікі Беларусь (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) каталікі; 2) праваслаўныя; 3) пратэстанты; 4) іншыя хрысціянскія канфесіі. А) 0,5 %; Б) 1 %; В) 7 %; Г) 50 %; Д) 83 %.	
В 13	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў: азначаныя законам дзяржаўныя святы і памятныя ў Рэспубліцы Беларусь даты (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) 17 верасня; 2) 26 красавіка;	

	3) 15 сакавіка 4) 22 чэрвеня. А) Дзень Канстытуцыі; Б) Дзень народнага адзінства; В) Дзень памяці чарнобыльскай трагедыі; Г) Дзень усенароднай памяці ахвяр Вялікай Айчыннай вайны і генацыду беларускага народа Д) Дзень яднання народаў Беларусі і Расіі.	
В 14	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) 21 лютага 1995 г.; 2) 2 красавіка 1996 г.; 3) 2 красавіка 1997 г.; 4) 8 снежня 1999 г.. А) Дагавор аб дружбе, добрасуседстве і супрацоўніцтве Беларусі і Расіі; Б) Дагавор аб стварэнні Саюза Беларусі і Расіі; В) Дагавора аб стварэнні Саюзнай дзяржавы Беларусі і Расіі; Г) Дагавор аб Супольнасці Рэспублікі Беларусь і Расійскай Федэрацыі; Д) Пагадненне аб стварэнні Садружнасці Незалежных Дзяржаў (СНД).	
В 15	Усведамленне асобай сваей прыналежнасці да пэўнага народа, да пэўнай культурнай сістэмы – гэта …. …. .	
В 16	Беларускі горад, які разам з Брэстам з’яўляўся месцам узнікнення гістарычна першагай яўрэйскай	

	абшчыны ў XIV – XV стст. (*вызначце лічбу на карце і назву, напрыклад: 3МІНСК*):	
В 17	…. – гэта назва адной з сусветных рэлігій, прыхільнікі веравызнання якой гістарычна складаюць ў Рэспубліцы Беларусь большасць насельніцтва.	
В 18	У міжваенны перыяд у БССР, пачынаючы з 1922 г., афіцыйным гімнам з’яўляўся …. , тэкст якога быў перакладзены на рускую мову і абавязковы ва ўсім СССР.	
В 19	У гісторыі беларускай дзяржаўнасці Усебеларускі народны сход упершыню адбыўся ў …. годзе.	

В 20	Беларускі горад, у якім пачаў сваю дзейнасць Парк высокіх тэхналогій (*вызначце лічбу на карце і назву, напрыклад: 4БРЭСТ*):	
В 21	Паняцце, якое раскрывае якасную характарыстыку паказчыка накіраванасці знешняй палітыкі Рэспублікі Беларусь у накіраванасці стасункаў дзяржавы з рознымі рэгіенамі, краінамі свету і міжнароднымі арганізацыямі, – гэта …. .	

ТЭСТАВЫЯ КОМПЛЕКСЫ АБАГУЛЬНЕННЯ
ВАРЫЯНТ 1

№	Фармулеўкі заданняў	Варыянт (варыянты) адказу (адказаў)
А 1	У сістэме вывучэння дысцыпліны “Гісторыя беларуская дзяржаўнасці” уся сукупнасць фактаў і фактараў, якія характарызуюць працэс зараджэння і развіцця беларускай дзяржавы, яе стан і ў мінулым, і ў сучаснасці, – гэта:	1) аб’ект вывучэння; 2) мэта вывучэння; 3) прадмет вывучэння; 4) сродак вывучэння.
А 2	Гістарычнае значэнне прыняцця хрысціянства для ўсходнеславянскіх феадальных княстваў вызначаецца:	1) ліквідацыяй ўплыву Вялікага Княства Маскоўскага; 2) перамогай ў барацьбе за ініцыятыву ў аб’яднанні праваслаўных княстваў; 3) спынкннем знешняй пагрозы з боку мангольскага нашэсця; 4) цывілізацыйным выбарам далейшага развіцця.
А 3	Аўтарамі канцэпцыі поліэтнічнай дзяржавы ў гісторыі ўзнікнення ВКЛ з’яўляюцца:	1) І. Грыгаровіч, А. Чарноцкі; 2) А. Краўцэвіч, В. Насевіч; 3) В. Латоўскі, М. Ермаловіч; 4) Г. Лаўмяньскі, У. Пашута, Э. Гудавічус.
А 4	Аўтар тэорыі, згодна з якой узнікненне назвы «Белая Руь» звязваецца з вызначэннем бакоў свету па каляровым азначэнні (белы колер – з землямі на Захадзе), – гэта:	1) М. Доўнар-Запольскі; 2) У. Ігнатоўскі; 3) М. Піліпенка; 4) В. Сядоў.
А 5	Адным з працэсаў, якія мелі важнае значэнне для гісторыі беларускай дзяржаўнасці, стала разгорнутая ў ВКЛ пасля прыняцця Люблінскай уніі:	1) карэнізацыя; 2) паланізацыя; 3) русіфікацыя; 4) хрысціянізацыя.
А 6	Галоўнымі прычынамі падзелаў Рэчы Паспалітай з’яўляюцца (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*):	1) ваенныя паразы ў Лівонскай вайне; 2) востры дынастычны крызіс; 3) зацікаўленасць уплывовых еўрапейскіх краін у паслабленні Рэчы Паспалітай;

		4) імкненне шляхты да «залатых шляхецкіх вольнасцей»; 5) складванне унутранага палітычнага і эканамічнага крызісу ў дзяржаве.
А 7	У сярэдзіне XIX ст. – пачатку XX ст. канцэпцыя, згодна якой гістарычнасць беларусаў атаясамлівала іх з вялікарускім этнасам, адмаўлялась іх самастойнасць і самабытнасць як этнічнай адзінкі, – гэта:	1) вялікапаланізм; 2) заходнерусізм; 3) сарматызм; 4) шавінізм.
А 8	Уладны орган бальшавікоў, які восенню 1918 г. займаў рэзка негатыўную пазіцыю ў дачыненні да станоўчага вырашэння пытання аб нацыянальным самавызначэнні беларусаў і ўтварэнні беларускай дзяржаўнасці, – гэта:	1) Абласны выканаўчы камітэт саветаў рабочых, салдацкіх і сялянскіх дэпутатаў Заходняй вобласці і фронту (Аблвыкамзах); 2) Беларускі нацыянальны камісарыят (Белнацкам); 3) Рада Беларускай Народнай Рэспублікі (БНР); 4) Цэнтральны Выканаўчы Камітэт (ЦВК) ССРБ.
А 9	Адміністрацыйна-тэрытарыяльная адзінка, якая існавала на тэрыторыі Беларусі з верасня 1918 г. і папярэднічала створанай Сацыялістычнай Савецкай Рэспубліцы Беларусь (ССРБ), – гэта:	1) Заходняя вобласць; 2) Заходняя камуна; 3) ЛітБелССР; 4) Паўночна-Заходні край.
А 10	Адзін з аўтараў Маніфеста Часовага работніцка-сялянскага савецкага ўрада ССРБ, – гэта:	1) М. Галадзед; 2) Дз. Жылуновіч; 3) А. Мяснікоў; 4) П. Панамарэнка.
А 11	Дата падпісання Брэсцкага міра:	1) 3 сакавіка 1918 г.; 2) 1 студзеня 1919 г. 3) 31 ліпеня 1920 г.; 4) 18 сакавіка 1921 г..
А 12	Гістарычная падзея, ва ўмовах якой адбывалася уз'яднанне Заходняй Беларусі з БССР, – гэта:	1) падпісанне Рыжскага міру; 2) падпісанне ўмоў Версальскага міру; 3) пачатак II сусветнай вайны; 4) утварэнне Арганізацыі

		Аб'яднаных Нацый (ААН).
А 13	У перыяд Вялікай Айчыннай вайны на чале кіруючых органаў партызанскага руху (ЦШПР, БШПР) знаходзіліся (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*):	1) Ц. Бумажкоў; 2) П. Калінін; 3) В. Корж; 4) П. Панамарэнка; 5) Ф. Паўлоўскі; 6) А. Федараў.
А 14	Адным з галоўных вынікаў удзелу БССР у стварэнні і дзейнасці ААН з'яўляецца:	1) ажыццяўленне новага адміністратыўна-тэрытарыяльнага падзелу БССР; 2) змянення міжнароднага статуса БССР; 3) утварэнне наркамата замежных спраў замест міністэрства;. 4) фарміраванне новага складу беларускай партыйна-гаспадарчай эліты.
А 15	Падзея, якая адбылася 26 красавіка 1986 г., – гэта:	1) абвяшчэнне Садружнасці Незалежных Дзяржаў (СНД); 2) аварыя на Чарнобыльскай атамнай электрастанцыі; 3) прыняцце Вярхоўным Саветам БССР Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце БССР; 4) путч Дзяржаўнага камітэта па надзвычайнаму становішчу (ДКНС).
А 16	Падзея ў гісторыі беларускай дзяржаўнасці, якая адбылася 8 снежня 1991 г., – гэта:	1) абвяшчэнне Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце БССР; 2) падпісанне Блавежскіх пагадненняў кіраўнікамі Беларусі, Расіі і Украіны; 3) прыняцце Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь; 4) ратыфікацыя Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь Белавежскіх пагадненняў.
А 17	Вышэйшыя кіраўнікі Рэспублікі Беларусь, якія ўдзельнічалі ў падрыхтоўцы пагадненняў аб спыненні дзейнасці СССР і ўтварэнні СНД – гэта: (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*)	1) М. Грыб; 2) В. Кебіч; 3) П. Краўчанка; 4) У. Латыпаў; 5) А. Лукашэнка; 6) С. Шарэцкі; 7) С. Шушкевіч.

А 18	Згодна з рэдакцыяй Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь ад 2022 г. калькасць тэрмінаў, якую здольна займаць на ўсю працягласць абрання адна асоба на пасадзе прэзідэнта краіны:	1) без абмежаванняў; 2) не больш аднаго тэрміна; 3) не больш двух тэрмінаў; 4) не больш трох тэрминаў.
А 19	Крытэрый, па якім аб'яднаны даты, на якія прыпадаюць важныя падзеі гісторыі беларускай дзяржаўнасці: 1996 г., 2001 г., 2006 г., 2010 г., 2016 г., 2020 г., – гэта:	1) выбары Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь; 2) правядзенне рэферэндумаў па найважнейшых пытаннях развіцця краіны; 3) правядзенне Усебеларускіх народных сходаў; 4) прыняцце рэдакцый Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь.
А 20	Канстытуцыйнае заканадаўчае замацаванне ўладнага статусу Усебеларускага народнага сходу ў Рэспубліцы Беларусь было замацавана:	1) 7 снежня 2010 г.; 2) 23 чэрвеня 2016 г.; 3) 9 жніўня 2020 г.; 4) 19 лютага 2022 г..
А 21	Згодна з Канстытуцыяй пасада кіраўніка верхняй палаты галоўнага прадстаўнічага органа заканадаўчай улады ў Рэспубліцы Беларусь – гэта:	1) Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь; 2) Прэм'ер-мінстр Рэспублікі Беларусь; 3) Старшыня Палаты прадстаўнікоў; 4) Старшыня Савета Рэспублікі.
А 22	Згодна Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь ніжняя палата Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, – гэта:	1) Палата выбаршчыкаў; 2) Палата прадстаўнікоў; 3) Савет Міністраў; 4) Савет Рэспублікі.
А 23	У гісторыі беларускай дзяржаўнасці сітуацыя білінгвізму ў Рэспубліцы Беларусь была заканадаўча замацавана, пачынаючы з:	1) 1989 г.; 2) 1991 г.; 3) 1995 г.; 4) 1996 г..
А 24	Разам з іншымі вынікамі прыняцця ў Рэспубліцы Беларусь Закона «Аб палітычных партыях» стала:	1) заканадаўчае замацаванне шматпартыйнасці; 2) замацаванне нормаў выбарчага права; 3) усталяванне прававых норм правядзення рэферэндумаў. 4) утварэнне Савета па справах

		палітычных парый.
А 25	Гістарычнае пражыванне хрысціян, мусульман, іўдзеяй на Беларусі, – гэта прыклад існавання:	1) пакаленняў; 2) рэлігійных канфесій; 3) сацыяльных груп; 4) этнічных груп.
А 26	Канфесія ў Рэспубліцы Беларусь, аб развіцці якой сведчыла адкрыцце ў Мінску Саборнай мячэці:	1) іслам; 2) іўдаізм; 3) пратэстантызм; 4) уніяцтва.
А 27	Дзяржаўнае свята, якое святкуецца ў Рэспубліцы Беларусь 17 верасня, – гэта:	1) Дзень Канстытуцыі; 2) Дзень народнага адзінства; 3) Дзень Незалежнасці Рэспублікі Беларусь; 4) Дзень яднання народаў Беларусі і Расіі.
А 28	Аўтар музыкі Дзяржаўнага гімна Рэспублікі Беларусь – гэта:	1) В. Волкаў; 2) М. Клімковіч; 3) У. Карызна; 4) Н. Сакалоўскі.
А 29	Рысамі беларускай мадэлі сацыяльна-эканамічнага развіцця сярод іншага з'яўляюцца (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*):	1) арыентацыя на знешнія займы; 2) вядучая роля дзяржаўнага сектара эканомікі; 3) гарантыі палітычнай стабільнасці, сацыяльнай справядлівасці і бяспекі; 4) вядучая роля прыватнага сектара эканомікі; 5) інтэграцыя выключна з Расійскай Федэрацыяй; 6) накіраванасць на фарміраванне сацыяльна арыентаванай рыначнай эканомікі.
А 30	Асноўны закон Беларусі, згодна з якім у артыкуле 18 быў замацаваны без'ядзерны і нейтральны статус краіны, – гэта:	1) Канстытуцыя БССР («Канстытуцыя перамогшага сацыялізма»); 2) Канстытуцыя БССР («Канстытуцыя развітога сацыялізма»); 3) Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь у рэдакцыі 1994 г.; 4) Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь у рэдакцыі 2022 г..
В 1	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, АБГВ*):	

	А) інкарпарацыя беларускіх зямель у склад Расійскай імперыі; Б) існаванне Полацкага і Тураўскага княстваў; В) узнікненне ВКЛ; Г) утварэнне Рэчы Паспалітай.	
В 2	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, ВАБГ*): А) абвяшчэнне БНР; Б) абвяшчэнне ССРБ; В) утварэнне ЛітБелССР; Г) утварэнне СССР.	
В 3	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, АБГВ*): А) ажыццяўленне на акупіраванай тэрыторыі Беларусі палітыкі генацыду ў дачыненні да насельніцтва; Б) ажыццяўленне стратэгічнага плана «Багратыен»; В) пачатак поўнай акупацыі Беларусі нямецка-фашысцкімі войскамі; Г) распрацоўка плана «Ост».	
В 4	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, БГВА*): А) канстытуцыйнае замацаванне уладнага статуса Усебеларускага народнага схода; Б) пераход Беларусі да парламенцка-прэзідэнцкай формы кіравання; В) складванне і развіцце БССР і Рэспублікі Беларусь у якасці парламенцкай рэспублікі; Г) умацаванне прэзідэнцкай улады ў Рэспубліцы	

	Беларусь.	
В 5	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, БГВА*): А) пераход да прэзідэнцкай рэспублікі ў Беларусі; Б) прыняцце Вярхоўным Саветам БССР Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце БССР; В) скліканне І Усебеларускага народнага схода; Г) спыненне існавання СССР.	
В 6	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці ўзнікнення і развіцця этнасацыяльных супольнасцей (*напрыклад, БГВА*): А) народнасць; Б) нацыя; В) племя; Г) род.	
В 7	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, АБГВ*): А) пачатак дзейнасці ў Беларусі індустрыяльнага парка «Вялікі камень»; Б) пачатак удзелу Рэспублікі Беларусь у Руху недалучэння; В) стварэнне Парка высокіх тэхналогій (ПВТ); Г) стварэнне Садружнасці Незалежных Дзяржаў (СНД).	
В 8	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) генацыд; 2) калабаранты; 3) остарбайтэры; 4) рэпатрыянты.	

	А) дзейнасць Беларускай Народнай Самапомачы (БНС), Саюза Беларускай Моладзі (СБМ); Б) вяртанне грамадзян на радзіму; В) правядзенне «рэйкавай вайны»; Г) прымусовая праца вывезеных з акупаваных тэрыторый грамадзян; Д) рэалізацыя плана «Ост».	
В 9	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) Зм. Жылуновіч, А. Чарвяков; 2) В. Казлоў, П. Панамарэнка; 3) В. Міцкявічус-Капсукас, К. Цыхоўскі; 4) М. Чыгір, С. Шушкевіч. А) абвяшчэнне БНР; Б) абвяшчэнне ССРБ; В) кіраўніцтва БССР; Г) кіраўніцтва ЛітБелССР; Д) кіраўніцтва Рэспублікі Беларусь.	
В 10	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) І Усебеларускі народны сход; 2) Дагавор аб стварэнні Еўразійскага эканамічнага саюза; 3) Дагавор аб стварэнні Саюзнай дзяржавы Беларусі і Расіі; 4) Дэкларацыя аб дзяржаўным суверэнітэце БССР.	

	А) 27 ліпеня 1990 г.; Б) 19 кастрычніка 1996 г.; В) 8 снежня 1999 г.; Г) 17 кастрычніка 2004 г. Д) 29 мая 2014 г.	
В 11	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) гістарычныя формы адміністрацыйна-тэрытарыяльнага дзялення; 2) дзяржаўныя пасады (уряды); 3) перадпарламенцкія формы прадстаўніцтва; 4) станаўленне прававой дзяржавы. А) веча; Б) земствы; В) маршалкі дворныя, падскарбіі земскія, падканцлеры земскія; Г) судзебнікі, статуты, сеймавыя ўхвалы, канстытуцыі; Д) удзельныя княствы, ваяводствы, паветы.	
В 12	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) грамадскія арганізацыі; 2) дыялогавыя пляцоўкі; 3) палітычныя партыі; 4) фракцыі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. А) «Беларуская сацыял-дэмакратычная Грамада»; Б) «Белая Русь»; В) «Вялікі камень»; Г) «Грамадзянскае дзеянне»; Д) «Зрабі правільны выбар».	
В 13	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў	

	(*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) іслам; 2) іўдаізм; 3) каталіцызм; 4) пратэстантызм. А) збор; Б) мячэць; В) касцел; Г) капішча; Д) сінагога.	
В 14	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) індустрыяльны парк «Вялікі камень»; 2) дзейнасць атамнай электрастанцыі (АЭС); 3) пачатак утварэння свабодных эканамічных зон (СЭЗ); 4) шта-кватэра СНД. А) Астравец; Б) Брэст; В) Вицебск; Г) Мінск; Д) Смалявіцкі раен.	
В 15	…. – гэта этап развіцця грамадства, форма знешняга выказвання арганізаванасці ўладнай волі людзей, накіраванай на фарміраванне і падтрыманне актуальных формаў сумеснага пражывання і дзейнасці, у межах пэўнай тэрыторыі пражывання насельніцтва, і, нарэшце, накіраванай на забеспячэнне суверэнітэту ўласнага народа. Усведамленне асобай сваей прыналежнасці да пэўнага народа, да пэўнай культурнай сістэмы – гэта	

	…. …. .	
В 16	Беларускі горад, які ўпершыню ў гісторыі беларускай дзяржаўнасці атрымаў статус сталіцы згодна Канстытуцыі БССР 1927 г. (*вызначце лічбу на карце і назву, напрыклад: 1ГРОДНА*):	
В 17	Паводле Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь адзінай крыніцай улады ў краіне з'яўляецца …. .	
В 18	Згодна з артыкулам 1 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь наша краіна – гэта «…. дэмакратычная сацыяльная прававая дзяржава».	
В 19	Згодна з тэкстам Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь (у рэдакцыі 2022 г.) …. …. …. – гэта назва вышэйшага прадстаўнічага органа народаўладдзя, які вызначае стратэгічныя напрамкі развіцця грамадства і дзяржавы, забяспечвае непахіснасць канстытуцыйнага ладу, пераемнасць пакаленняў і грамадзянскую згоду ў краіне.	

В 20	Горад, які з'яўляецца прыкладам дзейнасці першай на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь Свабоднай эканамічнай зоны (СЭЗ) (*вызначце лічбу на карце і назву, напрыклад: 1ЛІДА*):	
В 21	…. – гэта абрэвіятурнае скарачэнне, якое абазначае назву рэгіянальнай міжнароднай арганізацыі, членам якой Рэспубліка Беларусь і шэраг краін – рэспублік былога СССР сталі пасля падпісання Дамаовы ў кастрычніку 2002 г..	

ВАРЫЯНТ 2

№	Фармулеўкі заданняў	Варыянт (варыянты) адказу

		(адказаў)
А 1	У сістэме вывучэння дысцыпліны «Гісторыя беларуская дзяржаўнасці» уся сукупнасць заканамернасцей развіцця беларускай дзяржавы, розных бакоў яе жыццядзейнасці, ўзаемасувязей з іншымі народамі і краінамі, – гэта:	1) аб’ект вывучэння; 2) мэта вывучэння; 3) прадмет вывучэння; 4) сродак вывучэння.
А 2	Гістарычная падзея, значэнне якой знаходзіцца ў цывілізацыйным выбары ўсходнеславянскіх феадальных княстваў, – гэта:	1) «візантыйскае выгнанне»; 2) заключэнне Люблінскай уніі; 3) падзелы Рэчы Паспалітай; 4) прыняцце хрысціянства.
А 3	Аўтарамі канцэпцыі «літоўскага заваявання» ў гісторыі ўзнікнення ВКЛ з’яўляюцца:	1) І. Грыгаровіч, А. Чарноцкі; 2) А. Краўцэвіч, В. Насевіч; 3) В. Латоўскі, М. Ермаловіч; 4) Г. Лаўмяньскі, У. Пашута, Э. Гудавічус.
А 4	Аўтар тэорыі, згодна з якой узнікненне назвы «Белая Руь» звязваецца з адметнасцю гісторыі беларускай дзяржаўнасці, у якой беларусы не зведалі мангола-татарскай няволі і сталі «вольнай», «Белай» Руссю:	1) М. Доўнар-Запольскі; 2) М. Ермаловіч; 3) М. Піліпенка; 4) В. Сядоў.
А 5	Адзін з вынікаў заключэння Крэўскай уніі ў гісторыі беларускай дзяржаўнасці, – гэта:	1) вестэрнізацыя сацыяльна-палітычных інстытутаў; 2) драбленне дзяржавы на асобныя адміністратыўныя адзінкі; 3) развіцце ў складзе Рэчы Паспалітай; 4) усталяванне сітуацыі білінгвізма.
А 6	Адна з галоўных мэт паўстанняў 1830–1831 гг. і 1863–1864 гг. у гісторыі беларускай дзяржаўнасці:	1) адмена прыгоннага права; 2) аднаўлене Рэчы Паспалітай у межах 1772 г.; 3) інкарпарацыя беларускіх зямель у склад Расійскай імперыі; 4) стварэнне федэрацыі з Вялікім

		Княствам Маскоўскім.
А 7	Працэсы, якія сярод іншых набылі развіцце на беларускіх землях пасля іх інкарпарацыі ў склад Расійскай імперыі, – гэта (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*):	1) акаталічванне; 2) дэпаланізацыя; 3) насаджэнне уніяцтва; 4) паланізацыя; 5) русіфікацыя; 6) хрысціянізацыя.
А 8	Фактар, які паўплываў на спецыфіку і развіцце падзей нацыянальна-дзяржаўнага будаўніцтва ў гісторыі беларускай дзяржаўнасці ў пачатку ХХ ст., – гэта:	1) вастрыня нацыянальнага пытання ва ўмовах ваенных дзеянняў; 2) наяўнасць у грамадстве развітых дэмакратычных традыцый; 3) сталыя сацыяльна-палітычныя пазіцыі нацыянальнай буржуазіі; 4) шматпартыйнасць і адсутнасць цэнзуры.
А 9	Месца абвяшчэння Сацыялістычнай Савецкай Рэспублікі Беларусь (ССРБ), – гэта:	1) Вільня; 2) Магілеў; 3) Мінск; 4) Смаленск.
А 10	Адзін з аўтараў Маніфеста Часовага работніцка-сялянскага савецкага ўрада ССРБ, старшыня ЦВК Беларусі ў 1920–1937 гг., – гэта:	1) М. Галадзед; 2) Дз. Жылуновіч; 3) П. Панамарэнка; 4) А. Чарвякоў.
А 11	Дата падпісання Рыжскага міра:	1) 3 сакавіка 1918 г.; 2) 1 студзеня 1919 г. 3) 31 ліпеня 1920 г.; 4) 18 сакавіка 1921 г..
А 12	У перыяд акупацыі тэрыторыі Беларусі ў часы Вялікай Айчыннай вайны месцы адселенага кампактнага пражывання яўрэйскага насельніцтва – гэта:	1) гета; 2) кагал (кахал); 3) кітаб; 4) тэфсір.
А 13	У перыяд Вялікай Айчыннай вайны партызаны Беларусі, якія былі першымі ўзнагароджаны ганаровым званнем «Герой Савецкага Саюза» (*неабходна вылучыць*	1) Ц. Бумажкоў; 2) І. Казінец; 3) В. Корж; 4) Ф. Паўлоўскі; 5) А. Федараў.

	некалькі верных варыянтаў):	
А 14	Прыкметай змянення міжнароднага статуса БССР у пасляваенны перыяд з’яўляецца:	1) новы адміністратыўна-тэрытарыяльны падзел рэспублікі; 2) удзел у стварэнні і дзейнасці ААН; 3) утварэнне наркамата замежных спраў замест міністэрства. 4) фарміраванне новага складу беларускай партыйна-гаспадарчай эліты.
А 15	Спыненне існавання СССР прыпадае на:	1) 1985 г.; 2) 1990 г.; 3) 1991 г.; 4) 1994 г..
А 16	Падзея ў гісторыі беларускай дзяржаўнасці, якая адбылася 10 снежня 1991 г., – гэта:	1) абвяшчэнне Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце БССР; 2) падпісанне Блавежскіх пагадненняў кіраўнікамі Беларусі, Расіі і Украіны; 3) прыняцце Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь; 4) ратыфікацыя Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь Белавежскіх пагадненняў.
А 17	Значэнне прыняцця Вярхоўным Саветам Беларусі Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце БССР (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*)	1) абвяшчэнне незалежнасці і суверэнітэту рэспублікі; 2) вызначэнне Усебеларускага народнага схода ў якасці органа ўлады; 3) пераход да прэзідэнцкай формы кіравання; 4) прызнанне прынцыпаў Усеагульнай дэкларацыі правоў чалавека; 5) спыненне існавання СССР.
А 18	У пераліку нарматыўных прававых актаў у іх іерархіі, якая дзейнічае ў Рэспубліцы Беларусь, першанства мае:	1) закон; 2) Канстытуцыя; 3) пастанова Савета Міністаў; 4) указ, дэкрэт Прэзідэнта.
А 19	Крытэрый, па якім аб’яднаны даты, на якія прыпадаюць важныя падзеі гісторыі беларускай дзяржаўнасці: 1994 г., 2001 г., 2006 г., 2010	1) выбары Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь; 2) правядзенне рэферэндумаў па найважнейшых пытаннях развіцця краіны;

	г., 2015 г., 2020 г., – гэта:	3) правядзенне Усебеларускіх народных сходаў; 4) прынццe рэдакцый Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь.
А 20	Факт пераходу Рэспублікі Беларусь да прэзідэнцкай формы кіравання быў канстытуцыйна замацаваны:	1) 27 ліпеня 1990 г.; 2) 8 снежня 1991 г.; 3) 15 сакавіка 1994 г.; 4) 10 ліпеня 1994 г..
А 21	Згодна з Канстытуцыяй пасада кіраўніка галоўнага органа выканаўчай ўлады ў Рэспубліцы Беларусь – гэта:	1) Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь; 2) Прэм'ер-мінстр Рэспублікі Беларусь; 3) Старшыня Савета Міністраў; 4) Старшыня Савета Рэспублікі.
А 22	Згодна Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь верхняя палата Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, – гэта:	1) Палата выбаршчыкаў; 2) Палата прадстаўнікоў; 3) Савет Міністраў; 4) Савет Рэспублікі.
А 23	Горад, у якім з 2012 г. пачаў сваю працу Музей сучаснай беларускай дзяржаўнасці ў Рэспубліцы Беларусь, – гэта:	1) Брэст; 2) Віцебск; 3) Мінск; 4) Полацк.
А 24	У гісторыі беларускай дзяржаўнасці шматпартыйная сістэма ў Рэспубліцы Беларусь была заканадаўча замацавана, пачынаючы з:	1) 1985 г.; 2) 1989 г.; 3) 1991 г.; 4) 1994 г..
А 25	Гістарычнае пражыванне рускіх, палякаў ці татар на Беларусі, – гэта прыклад існавання:	1) пакаленняў; 2) рэлігійных канфесій; 3) сацыяльных груп; 4) этнічных груп.
А 26	Рэлігійная канфесія ў Рэспубліцы Беларусь, якая мае колькасную перавагу сваіх прыхільнікаў, – гэта:	1) іслам; 2) каталіцтва; 3) праваслаў'е; 4) пратэстантызм.
А 27	Дзяржаўнае свята, якое святкуецца ў Рэспубліцы Беларусь 14 красавіка, – гэта:	1) Дзень Канстытуцыі; 2) Дзень народнага адзінства; 3) Дзень Незалежнасці Рэспублікі Беларусь; 4) Дзень яднання народаў Беларусі і Расіі.
А 28	Аўтар эскіза герба БССР 1927 г. – гэта:	1) В. Волкаў; 2) М. Гусеў; 3) У. Крукоўскі;

		4) М. Савіцкі.
А 29	Характэрныя рысы беларускай мадэлі сацыяльна арыентаванай рынкавай эканомікі – гэта (*неабходна вылучыць некалькі верных варыянтаў*):	1) абарона інтарэсаў айчынных вытворцаў; 2) дэмантаж колгасна-саўгаснай сістэмы; 3) інтэграцыя выключна з Расійскай Федэрацыяй; 4) існаванне дзяржаўнага рэгулявання ў эканоміцы; 5) недапушчальнасць прыватнай уласнасці ў сферы абслугоўвання; 6) развіцце сістэмы сацыяльнай абароны насельніцтва; 7) шматвектарнасць знешнеэканамічнага супрацоўніцтва.
А 30	Асноўны закон Беларусі, згодна з якім у артыкуле 18 выключаецца ваенная агрэсія са сваей тэрыторыі ў дачыненні да іншых дзяржаў, – гэта:	1) Канстытуцыя БССР («Канстытуцыя перамогшага сацыялізма»); 2) Канстытуцыя БССР («Канстытуцыя развітога сацыялізма»); 3) Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь у рэдакцыі 1994 г.; 4) Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь у рэдакцыі 2022 г..
В 1	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, АБГВ*): А) актыўны працэс утварэння племянных саюзаў на беларускіх землях; Б) развіцце беларускіх зямель у складзе Расійскай імперыі; В) існаванне і развіцце на беларускіх землях абасобленых феадальных княстваў; Г) утварэнне і развіцце ВКЛ.	
В 2	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, ВАБГ*): А) абвяшчэнне Рэспублікі Беларусь;	

	Б) абвяшчэнне ССРБ; В) утварэнне СССР; Г) утварэнне СНД.	
В 3	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, АБГВ*): А) дзейнасць на акупіраванай тэрыторыі Беларусі больш за 260 лагераў смерці; Б) пачатак поўнай акупацыі Беларусі нямецка-фашысцкімі войскамі; В) пачатак рэалізацыі стратэгічнай аперацыі «Барбароса»; Г) стварэнне першых партызанскіх атрадаў.	
В 4	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, БГАВ*): А) абвяшчэнне Канстытуцыі ССРБ; Б) прыняцце Канстытуцыі БССР (Канстытуцыі «перамогшага сацыялізма»); В) прыняцце Канстытуцыі БССР (Канстытуцыі «развітога сацыялізма»);; Г) прыняцце Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь.	
В 5	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, АБГВ*): А) абранне Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь; Б) першы Усебеларускі народны сход; В) правядзенне рэферэндума па пытанням аб дзяржаўнай сімволіцы і наданні рускай мове роўнага з беларускай мовай статуса; Г) прыняцце Вярхоўным Саветам Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь.	

В 6	Вызначце дакладна ў паслядоўнасці ўзрастання лічбавай колькасці прыхільнікаў той ці іншай канфесіі ў Рэспубліцы Беларусь (*напрыклад, АБГВ*): А) буддысты; Б) іўдзеі; В) мусульмане; Г) хрысціяне.	
В 7	Вызначце дакладна ў гістарычнай паслядоўнасці (*напрыклад, АБГВ*): А) заключэнне Дагавора аб калектыўнай бяспецы (АДКБ); Б) падпісанне Дагавора аб стварэнні Саюзнай дзяржавы Беларусі і Расіі; В) пачатак дзеяння Дагавора аб стварэнні ЕўрАзЭС з удзелам Беларусі, Расіі, Казахстана, Арменіі, Кыргызстана; Г) стварэнне Парка высокіх тэхналогій (ПВТ).	
В 8	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) генацыд; 2) калабарацыя; 3) партызанскі рух; 4) эвакуацыя. А) дзейнасць ЦШПР і БШПР; Б) захаванне матэрыяльных і культурных каштоўнасцей; В) правядзенне стратэгічнай аперацыі «Вайс»; Г) правядзенне II Усебеларускага кангрэса; Д) стварэнне і дзейнасць на акупіраванай тэрыторыі Беларусі больш за 260	

	лагераў смерці.	
В 9	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) II Устаўная грамата БНР; 2) Дэкларацыя і Дагавор аб стварэнні СССР; 3) Закон аб уключэнні Заходняй Беларусі ў склад СССР і ўз’яднанні яе з БССР; 4) Маніфест аб утварэнні ССРБ. А) 9 сакавіка 1918 г. Б) 1 студзеня 1919 г.; В) 18 сакавіка 1921 г.; Г) 30 снежня 1922 г.; Д) 2 лістапада 1939 г..	
В 10	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) галоснасць; 2) рэферэндум; 3) прэзідэнцкая рэспубліка; 4) савецкая грамадска-палітычная сістэма. А) вышэйшая форма волевыяўлення народа; Б) Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь; В) мясцовае самакіраванне; Г) палітыка перабудовы; Д) Саветы дэпутатаў працоўных.	
В 11	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) III Статут ВКЛ; 2) Канстытуцыя Рэчы Паспалітай; 3) Люблінская унія; 4) Судзебнік Казіміра Ягелончыка.	

	А) 1468 г.; Б) 1569 г.; В) 1588 г.; Г) 1596 г.; Д) 1791 г..	
В 12	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) выканаўчая ўлада; 2) заканадаўчая ўлада; 3) мясцовае самакіраванне; 4) судовая ўлада. А) Вярхоўны Суд Рэспублікі Беларусь; Б) земствы ў Расійскай імерыі; В) Нацыянальны сход Рэспублікі Беларусь; Г) Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь; Д) Саюз пісьменнікаў Беларусі.	
В 13	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) іслам; 2) іўдаізм; 3) хрысціянства; 4) язычніцтва. А) бурмістр; Б) жрэц; В) імам; Г) равін; Д) святар.	
В 14	Правільна суаднясіце элементы двух мностваў (*напрыклад, 1В2Г3Б4Д*): 1) Дзяржаўны гімн Рэспублікі Беларусь; 2) Дзяржаўны герб БССР; 3) Дзяржаўны герб Рэспублікі Беларусь; 4) Дзяржаўны сцяг БССР.	

	А) В. Волкаў; Б) М. Гусеў; В) У. Карызна, М. Клімковіч; Н. Сакалоўскі; Г) У. Крукоўскі; Д) У. Пашук.	
В 15	Тэрытарыяльны саюз (аб'яднанне, супольнасць) грамадзян, утвораны з мэтай абароны іх правоў на жыцце, свабоду, маемасць, – гэта …. .	
В 16	Беларускі горад – месца падпісання міжнароднага дыпламатычнага пагаднення, згодна з якім Савецкая Расія выйшла з сусветнай вайны, а трэцяя частка тэрыторыі беларускіх зямель апынулась пад акупацыяй (*вызначце лічбу на карце і назву, напрыклад: 3МІНСК*): 	
В 17	Паняцце, якое тлумачыцца ў якасці якаснага стану дзяржавы, яе незалежнасці і самастойнасці ва ўнутранай і знешняй палітыцы, якая не дапускае ўмяшальніцтва звонку, – гэта дзяржаўны …. .	
В 18	Згодна з артыкулам 1 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь наша краіна – гэта	

	«унітарная дэмакратычная …. прававая дзяржава».	
В 19	…. …. – гэта назва прадстаўнічага і заканадаўчага органа ўлады – парламента Рэспублікі Беларусь.	
В 20	Цэнтральны горад вобласці, на тэрыторыі якой была пабудавана атамная электрастанцыя (АЭС) (*вызначце лічбу на карце і назву, напрыклад: 3МІНСК*):	
В 21	…. – гэта абрэвіятурнае скарачэнне назвы ўплывовай міжнароднай арганізацыі, краінай-утваральніцай якой Беларусь з’яўляецца з чэрвеня 1945 г..	

КЛЮЧЫ ДА ТЭСТАВЫХ КОМПЛЕКСАЎ

Раздзел 1. Асноўныя этапы развіцця беларускай дзяржаўнасці
Варыянт 1

А1	4	А18	245	В5	АВБГ
А2	3	А19	4	В6	БАГВ
А3	2	А20	2	В7	АГВБ
А4	4	А21	4	В8	1А2Д3Г4В
А5	2	А22	14	В9	1А2В3Б4Г
А6	347	А23	2	В10	1Д2В3А4Г
А7	3	А24	1	В11	1В2Б3А4Г
А8	3	А25	2	В12	1В2Д3Б4А
А9	3	А26	25	В13	1Г2Д3А4Б
А10	35	А27	3	В14	1А2В3Б4Д
А11	3	А28	4	В15	НАРМАНСКАЯ/ВАРАЖСКАЯ
А12	4	А29	4	В16	1НОВАГАРОДАК
А13	2	А30	14	В17	ІНКАРПАРАЦЫЯ
А14	2	В1	ГВАБ	В18	ССРБ
А15	3	В2	ВАГБ	В19	ГЕНАЦЫД
А16	3	В3	БВАГ	В20	1МІНСК
А17	3	В4	АБВГ	В21	ДЗЕНЬ ДЗЯРЖАЎНАГА ГЕРБА І ДЗЯРЖАЎНАГА СЦЯГА

Варыянт 2

А1	3	А18	3	В5	БАВГ
А2	1	А19	2	В6	ГБВА

A3	2	A20	2	B7	АВГБ
A4	4	A21	3	B8	1В2Д3Г4Б
A5	4	A22	14	B9	1А2Г3Б4Д
A6	234	A23	3	B10	1В2Д3А4Б
A7	2	A24	3	B11	1Г2Б3А4Д
A8	2	A25	3	B12	1Б2А3Д4Г
A9	1	A26	1	B13	1А2В3Д4Б
A10	12	A27	4	B14	1А2Г3Б4В
A11	2	A28	3	B15	ПАЛІТЫЧНАЯ РАЗДРОБЛЕНАСЦЬ
A12	2	A29	1	B16	1ГРОДНА
A13	3	A30	245	B17	РАЗБОРЫ ШЛЯХТЫ
A14	1246	B1	ВБАГ	B18	1927
A15	34	B2	ВБАГ	B19	БАГРАЦІЕН
A16	2	B3	БВАГ	B20	4МАГІЛЕЎ
A17	3	B4	АБВГ	B21	СУВЕРЭНІТЭТ

Раздзел 2. Асновы дзяржаўнага ладу Рэспублікі Беларусь
Варыянт 1

A1	3	A18	3	B5	БАВГ
A2	2	A19	2	B6	АВБГ
A3	2	A20	3	B7	ГАБВ
A4	3	A21	3	B8	1В2Г3Д4А
A5	4	A22	2	B9	1Б2В3А4Д
A6	3	A23	3	B10	1Д2Г3А4Б
A7	3	A24	136	B11	1А2Г3Б4Д
A8	3	A25	2	B12	1Б2В3Г4Д
A9	2	A26	2	B13	1Г2А3Д4В
A10	3	A27	3	B14	1Б2В3А4Г
A11	2	A28	2	B15	ПРАВАВАЯ
A12	2	A29	2	B16	3МІНСК
A13	1	A30	1357	B17	САВЕТ РЭСПУБЛІКІ
A14	3	B1	БГВА	B18	МЯСЦОВАЕ САМАКІРАВАННЕ
A15	3	B2	ГВАБ	B19	ШМАТПАРТЫЙНАСЦЬ
A16	34	B3	АБГВ	B20	4МАГІЛЕЎ
A17	2	B4	АВБГ	B21	110

Варыянт 2

A1	2	A18	4	B5	ГБАВ
A2	4	A19	2	B6	ГБВА
A3	2	A20	1	B7	ВБГА

A4	3	A21	1	B8	1Д2А3Б4Г
A5	1	A22	34	B9	1В2Д3Б4А
A6	1	A23	4	B10	1А2Б3Г4В
A7	3	A24	4	B11	1А2Б3В4Г
A8	2	A25	1	B12	1А2Д3В4Б
A9	3	A26	2	B13	1А2Б3Д4В
A10	3	A27	2	B14	1Д2В3Б4А
A11	4	A28	4	B15	ДЭМАКРАТЫЧНАЯ
A12	1	A29	1	B16	4МАГІЛЕЎ
A13	4	A30	456	B17	ПАЛАТА ПРАДСТАЎНІКОЎ
A14	245	B1	ГАБВ	B18	ПРЭЗІДЭНТАМ
A15	2	B2	ГВБА	B19	АПАЗІЦЫЯ
A16	3	B3	ГАБВ	B20	2ВІЦЕБСК
A17	35	B4	АБГВ	B21	БЕЛАЯ РУСЬ

Раздзел 3. Беларусь на мяжы культур і цывілізацый
Варыянт 1

A1	4	A18	1	B5	БАГВ
A2	1	A19	235	B6	АБВГ
A3	2	A20	1	B7	АГБВ
A4	3	A21	2	B8	1Г2В3Б4Д
A5	2	A22	456	B9	1Д2В3Б4Г
A6	1346	A23	2	B10	1А2Г3Б4Д
A7	3	A24	4	B11	1А2В3Д4Г
A8	4	A25	2	B12	1А2Б3В4Д
A9	4	A26	1	B13	1В2Д3Г4Б
A10	4	A27	1	B14	1Д2А3Г4Б
A11	1	A28	4	B15	БІЛІНГВІЗМ
A12	4	A29	3	B16	4БРЭСТ
A13	2	A30	14	B17	КАНФЕСІЯ
A14	1	B1	ГВАБ	B18	КУЛЬТУРНАЯ СТАЛІЦА
A15	5	B2	БАВГ	B19	САЦЫЯЛЬНА АРЫЕНТАВАНАЯ
A16	2	B3	БГАВ	B20	3МІНСК
A17	234	B4	ВБАГ	B21	ВЯЛІКІ КАМЕНЬ

Варыянт 2

A1	4	A18	3	B5	АГВБ
A2	1	A19	346	B6	ВАБГ
A3	1	A20	1356	B7	АГБВ
A4	1	A21	2	B8	1Д2Б3Г4В

А5	3	А22	236	В9	1Б2В3А4Г
А6	2478	А23	4	В10	1Б2Д3Г4А
А7	4	А24	4	В11	1Б2А3Г4В
А8	3	А25	3	В12	1В2Д3А4Б
А9	2	А26	2	В13	1Б2В3А4Г
А10	3	А27	2	В14	1А2Г3Б4В
А11	4	А28	3	В15	ЭТНІЧНАЯ САМАСВЯДОМАСЦЬ
А12	3	А29	4	В16	1ГРОДНА
А13	1	А30	3	В17	ХРЫСЦІЯНСТВА
А14	3	В1	БАВГ	В18	ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ
А15	2	В2	БАГВ	В19	1996
А16	2	В3	АБВГ	В20	3МІНСК
А17	23	В4	АГВБ	В21	ШМАТВЕКТАРНАСЦЬ

ТЭСТАВЫЯ КОМПЛЕКСЫ АБАГУЛЬНЕННЯ

Варыянт 1

А1	1	А18	3	В5	БГАВ
А2	4	А19	3	В6	ГВАБ
А3	2	А20	4	В7	ГБВА
А4	3	А21	3	В8	1Д2А3Г4Б
А5	2	А22	2	В9	1Б2В3Г4Д
А6	35	А23	3	В10	1Б2Д3В4А
А7	2	А24	1	В11	1Д2В3А4Г
А8	1	А25	2	В12	1Б2Д3А4Г
А9	2	А26	1	В13	1Б2Д3В4А
А10	2	А27	2	В14	1Д2А3Б4Г
А11	1	А28	4	В15	ДЗЯРЖАЎНАСЦЬ
А12	3	А29	236	В16	3МІНСК
А13	24	А30	3	В17	НАРОД
А14	2	В1	БВГА	В18	УНІТАРНАЯ
А15	2	В2	АБВГ	В19	УСЕБЕЛАРУСКІ НАРОДНЫ СХОД
А16	1	В3	ГВАБ	В20	4БРЭСТ
А17	235	В4	ВБГА	В21	АДКБ

Варыянт 2

A1	3	A18	2	B5	ГАВБ
A2	4	A19	1	B6	АБВГ
A3	4	A20	3	B7	БГАВ
A4	1	A21	2	B8	1Д2Г3А4Б
A5	1	A22	4	B9	1А2Г3Д4Б
A6	2	A23	3	B10	1Г2А3Б4Д
A7	25	A24	4	B11	1В2Д3Б4А
A8	1	A25	4	B12	1Г2В3Б4А
A9	4	A26	3	B13	1В2Г3Д4Б
A10	4	A27	1	B14	1В2А3Г4А
A11	4	A28	1	B15	ДЗЯРЖАВА
A12	1	A29	1467	B16	4БРЭСТ
A13	14	A30	4	B17	СУВЕРЭНІТЭТ
A14	2	B1	АВГБ	B18	САЦЫЯЛЬНАЯ
A15	3	B2	БВАГ	B19	НАЦЫЯНАЛЬНЫ СХОД
A16	4	B3	ВГБА	B20	1ГРОДНА
A17	14	B4	АБВГ	B21	ААН

СПІС ЛІТАРАТУРЫ

1. Бабосов, Е.М. Основы идеологии белорусского государства: курс лекций / Е.М. Бабосов. – Минск : Амалфея, 2019. – 212 с.

2. Денисова, Н.Ф. Историческая память белорусов: социологический анализ / Н.Ф. Денисова, Н.М. Бровчук // Вес. Нац. акад. навук Беларусі. Сер. гуманіт. навук. – 2018. – Т. 63, № 1. – С. 21–32.

3. Дмитрачков, П.Ф. К вопросу о зарождении и развитии государственности на белорусских землях / П.Ф. Дмитрачков // Беларуская думка. – 2019. – № 10. – С. 82–89.

4. Довнар, Т.И. История государства и права Беларуси : учеб. пособие / Т.И. Довнар. – Минск : ИЦ БГУ, 2020. – 191 с.

5. Жилинский, М.Г. Белорусский путь развития (вопросы и ответы) : справочник / М.Г. Жилинский [и др.]. – Минск : Академия управления при Президенте Республики Беларусь, 2017. – 184 с.

6. История белорусской государственности. В 5 т. Т. 1 : Белорусская государственность: от истоков до конца XVIII в. / А.А. Коваленя [и др.] ; отв. ред. тома: О.Н. Левко, В.Ф. Голубев ; Нац. акад. наук Беларуси, Ин-т истории. – Минск : Беларуская навука, 2018. – 598 с.

7. История белорусской государственности. В 5 т. Т. 2. Белорусская государственность в период Российской империи (конец XVIII – начало XX в.) / Н.В. Смехович [и др.]; отв. ред. тома: Н.В. Смехович, А.В. Унучек, Е.Н. Филатова ; Нац. акад. наук Беларуси, Ин-т истории. – Минск: Беларуская навука, 2019. – 413 с.

8. История белорусской государственности. В 5 т. Т. 3. Белорусская государственность: от идеи к национальному государству (1917–1939 гг.) / А.А. Коваленя [и др.] ; отв. ред. тома: В.Г. Мазец, Н.В. Смехович, С.А. Третьяк; Нац. акад. наук Беларуси, Ин-т истории. – Минск: Беларуская навука, 2019. – 639 с.

9. История белорусской государственности. В 5 т. Т. 4. Белорусская государственность накануне и в период Великой Отечественной войны и послевоенного восстановления (1939–1953 гг.) / А.А. Коваленя [и др.]; отв. ред. тома Н.Б. Нестерович; Нац. акад. наук Беларуси, Ин-т истории. – Минск: Беларуская навука, 2019. – 567 с.

10. История белорусской государственности. В 5 т. Т. 5. Национальная государственность на переломе эпох (вторая половина XX – начало XXI в.) / А.А. Коваленя [и др.]; отв. ред. тома Н.В. Смехович; Нац. акад. наук Беларуси, Ин-т истории. – Минск: Беларуская навука, 2020. – 759 с.

11. Каваленя, А.А. Беларуская Народная Рэспубліка – крок да незалежнасці : да 100-годдзя абвяшчэння : гістарычны нарыс / А.А. Каваленя [і інш.] ; Нац. акад. навук Беларусі, Ін-т гісторыі. – Мінск : Беларуская навука, 2018. – 157 с.

12. Коваленя, А.А. Концепция истории белорусской государственности: характерные черты / А.А. Коваленя, В.В. Данилович // Гісторыя і грамадазнаўства. – 2019. – № 2. – С. 3–9.

13. Коваленя, А.А. Историческая политика в национально-государственном строительстве современной Беларуси / А.А. Коваленя, В.Ю. Арчаков, В.В. Данилович, А.Л. Баньковский // Гісторыя і грамадазнаўства. – 2019. – № 4. – С. 3–12.

14. Коваленя, А.А. К вопросу об исторической политике / А.А. Коваленя, В.Ю. Арчаков, В.В. Данилович, А.Л. Баньковский // Беларуская думка. – 2019. – № 8. – С. 3–11.

15. Кожуховская, Л.С. Патриотическое воспитание молодежи Республики Беларусь : современное состояние и перспективы развития : научно-методическое пособие / Л. С. Кожуховская [и др.]. – Минск : РИВШ, 2021. – 160 с.

16. Концепты исторической политики Республики Беларусь : аналитическая записка Белорусского института стратегических исследований [Электронный ресурс]. – Режим доступа : https://docs.google.com/document/d/1Wr8wzZMdzR5LRSbM82bvb7AC3DZXSVkr/edit#. – Дата доступа : 07.04.2021.

17. Концепция оптимизации содержания, структуры и объема социально-гуманитарных дисциплин в учреждениях высшего образовании (проект) [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://edustandart.by/proekty/proekty-normativnykh-pravovykh-dokumentov/item/2087-kontseptsiya-optimizatsii-soderzhaniya-struktury-i-ob-ema-sotsialno-gumanitarnykh-distsiplin-v-uchrezhdeniyakh-vysshego-obrazovaniya. – Дата доступа: 28.02.2020.

18. Литвин, А.М. Вклад белорусского народа в Победу в Великой Отечественной войне / А.М. Литвин [и др.] ; редкол.: А.А. Коваленя (гл. ред.) [и др.]. – 2-е изд. – Минск : Беларуская навука, 2016. – 495 с.

19. Марзалюк, И.А. 100 лет БССР. Реалии и мифы / И.А. Марзалюк. – Минск : Белорусская энциклопедия имени Петруся Бровки, 2020. – 200 с.

20. Марзалюк, І.А. Гісторыя беларускай дзяржаўнасці : вуч. дапаможнік / І.А. Марзалюк, А.Г. Каханоўскі, С.М. Ходзін [і інш.]; пад агульн. рэд. І.А. Марзалюка – Минск : Адуцацыя і выхаванне, 2022. – 445 с.

21. Мельник, В.А. Основы идеологии белорусского государства : учебник / В.А. Мельник. – Минск : Вышэйшая школа, 2017. – 65 с.

22. Особенности становления и развития белорусского государства : социологический анализ / под общ. ред. А.Н. Данилова, Д Г. Ротмана. – Минск : БГУ, 2018. – 295 с.

23. Рассадин, С.Е. Государственные символы Беларуси: исторические истоки и судьбы герба и флага / С.Е. Рассадин. – Минск : Беларусь, 2009. – 112 с.

24. Рассадин, С.Е. Истоки государствнной символики Беларуси / С.Е. Рассадин. – Минск: Беларусь, 2014. – 112 с.

25. Решецкая, Т.Н. История государства и права Беларуси : курс лекций / Т.Н. Решецкая. – Горки : БГСХА, 2020. – 120 с.

26. Смехович, Н.В. Белорусская государственность: истоки и формы / Н.В. Смехович // Беларуская думка. – 2013. – № 11. – С. 74–81.

27. Смехович, Н.В. Историческая наука и образование в современном общественном сознании / Н.В. Смехович // Гісторыя і грамадазнаўства. – 2014. – № 6. – С. 3–6.

28. Яковчук, В.И. Теория и практика государственного управления: история развития: пособие / В.И. Яковчук. – Минск: Акад. упр. при Президенте Республики Беларусь, 2016. – 164 с.

29. Яскевич, Я.С. Основы идеологии белорусского государства: курс интенсивной подготовки / Я.С. Яцкевич. – Минск : ТетраСистемс, 2009. – 336 с.